

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ**

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ»**

**«Ο ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ
ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ»**

**ΖΕΡΒΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
Δ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ**

ΙΟΥΛΙΟΣ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
Α' ΚΕΦΑΛΑΙΟ	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2. ΤΥΠΟΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ Κ.Ν.2190/1920.....	5
Α. Ορισμός.....	5
Β. Συγχώνευση με απορρόφηση	6
Γ. Συγχώνευση με σύσταση νέας Α.Ε.....	7
Δ. Συγχώνευση με εξαγορά	7
3. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ.....	9
4. ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ.....	13
5. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ.....	15
Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟ	18
1. ΙΣΧΥΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Ν.2190/20 Ν.Δ.1297/72 Ν.2166/93 Ν.2515)	19
1.1 Σύμφωνα με το Ν.2190/1920	19
1.2 Σύμφωνα με το Ν.1297	21
1.3 Σύμφωνα με το Ν.2166	24
1.4 Σύμφωνα με το Ν.2515 για Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα άρθρο 16.....	28
1.5 Κίνητρα Των Περί Συγχωνεύσεων Νόμων.....	32
1.6 Διαφορές μεταξύ Κ.Ν.2190/1920, Ν.2166/93 & Ν.Δ.1297/72.....	33
1.7 Προβλήματα Και Ελλείψεις Που Προκύπτουν Από Την Ελληνική Νομοθεσία	35
1.8 Η Λογιστική Της Υπεραξίας (Goodwill).....	36
2. ΔΛΠ 22 & ΔΠΧΠ 3.....	38
2.1 Εισαγωγή.....	38
2.2 Σκοπός	39
2.3 Πεδίο Εφαρμογής.....	40
2.4 Βασικοί Ορισμοί	41
Διαχωρισμός μεταξύ της Αγοράς (Acquisition) και της συνένωσης συμφερόντων (Uniting or Pooling of Interests).....	43
2.5 Κόστος Αγοράς.....	45
2.6 Αναγνώριση Και Κατανομή Των Αποκτηθέντων Στοιχείων Του Ενεργητικού	47

2.7 Προσδιορισμός Εύλογης Αξίας Των Στοιχείων Του Ενεργητικού Και Υποχρεώσεων Που Αποκτήθηκαν.....	48
2.8 Διαδοχικές Αγορές Μετοχών.....	50
2.9 Υπεραξία Της Αγοράς.....	50
2.10 Σύνοψη Διαφορών Στον Χειρισμό Της Υπεραξίας Μεταξύ Του ΔΛΠ 22 Και Του ΔΠΧΠ 3.....	53
3. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΛΠ 22 ΜΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	55
Γ' ΚΕΦΑΛΑΙΟ	58
1. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΥΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ IAS ΚΑΙ IFRS	59
Εισαγωγή.....	59
A. Alpha Τράπεζα Πιστεως Α.Ε. – Ιονική Τράπεζα.....	59
B. EFG Eurobank Α.Ε.– Τράπεζα Εργασίας.....	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	84

Α' ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στο κεφάλαιο αυτό θα περιγραφούν οι τύποι των συγχωνεύσεων όπως αυτοί ορίζονται από τον Κ.Ν.2190/1920, θα γίνει μια αναφορά σε ιστορικά στοιχεία των πραγματοποιούμενων συγχωνεύσεων στην ελληνική κεφαλαιαγορά, θα περιγραφούν τα κίνητρα που ωθούν τις εταιρείες στη λύση της συγχώνευσης και τέλος θα γίνει μια αναφορά στη συνολική αξιολόγηση των συγχωνεύσεων και στα οφέλη που αυτές τελικά δημιουργούν.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Ε&Σ αντιμετωπίζονται σήμερα ως κάτι το αναπόφευκτο, ως απαραίτητη επιλογή ή ως «αναγκαστικό κακό» μπροστά στις πιέσεις της συγκυρίας, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού.

Όλα αυτά στο πλαίσιο μιας «νέας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας», που κυριαρχείται από την επανάσταση στους τομείς της πληροφορίας και των επικοινωνιών και από την κυριαρχία της γνώσης ως απαραίτητου στοιχείου ανταγωνιστικότητας και επιβίωσης στις διεθνείς αγορές. Ωστόσο, η δυναμική της ελληνικής αγοράς αναμφίβολα δεν έχει εξαντλήσει όλα τα περιθώρια ανάπτυξης και προόδου που μπορεί να εμφανίσει στον τομέα των Εξαγορών & Συγχωνεύσεων.

Μέσα στο κλίμα αυτό των αλλαγών και της προσαρμογής στα νέα δεδομένα του διεθνούς ανταγωνισμού, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα έρχονται να κάνουν την επίσημα πλέον παρουσία τους και να καθιερώσουν νέες αρχές, μεθόδους και διαδικασίες κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, γενικά αποδεικτών και συνεπώς να οδηγήσουν στην ακριβή, αληθή και ομοιόμορφη πληροφόρηση των χρηστών.

Η παρούσα εργασία έχει ως βασικό στόχο της, να διακρίνει τις διαφορές ως προς τους λογιστικούς χειρισμούς, των Ελληνικών Προτύπων που αφορούν στις συγχωνεύσεις και εξαγορές, σε σχέση με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και πως αυτές επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα των εμπλεκόμενων εταιρειών.

2. ΤΥΠΟΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ Κ.Ν.2190/1920

A. Ορισμός

Συγχώνευση, από νομική άποψη, είναι η ένωση των περιουσιών δύο ή και περισσότερων Α.Ε. χωρίς εκκαθάριση, κατά τρόπο ώστε τουλάχιστο, μία από αυτές να παύει να υπάρχει, (δηλαδή ή μια τουλάχιστο λύεται), οι δε μέτοχοι της εξαφανιζόμενης μετέχουν εφεξής στις απομένουσες εταιρείες ή στη νέα συνιστώμενη εταιρεία.

Οι συγχωνεύσεις αντιστοιχούν σε διαφορετικές μορφές επιχειρησιακής ολοκλήρωσης. Έτσι, η επιχειρησιακή ολοκλήρωση μπορεί να είναι κάθετη, οριζόντια ή συνδυασμός ετερόκλητων δραστηριοτήτων (τα λεγόμενα **conglomerates**).

- § Η **κάθετη ολοκλήρωση** αφορά συγχωνεύσεις επιχειρήσεων που καλύπτουν διαφορετικά αλλά συμπληρωματικά στάδια της παραγωγικής διαδικασίας (λ.χ. άντληση – διύλιση και διανομή πετρελαίου)
- § Η **οριζόντια ολοκλήρωση** αφορά συγχωνεύσεις επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου, που καλύπτουν την ίδια ή συναφή φάση της παραγωγικής αλυσίδας. Η οριζόντια ολοκλήρωση αποτελεί έναν άμεσο και γρήγορο τρόπο για την είσοδο μιας επιχείρησης σε μια νέα αγορά. Έτσι συνοπτικά, τα κυριότερα πλεονεκτήματα της οριζόντιας συγχώνευσης αποτελούν: α) ο **συνεχώς μειούμενος ανταγωνισμός** στις αγορές που δραστηριοποιείται η νέα εταιρεία, β) η **αδιάκοπη διεύρυνση του χαρτοφυλακίου** αγαθών και υπηρεσιών της και γ) η **παράλληλη διαφοροποίηση της ποιότητας** των τελικών προϊόντων.
- § Τέλος, τα **conglomerates** καλύπτουν σε μια ενιαία οργανωτική δομή επιχειρήσεις από διαφορετικούς κλάδους, των οποίων οι δραστηριότητες δεν συνδέονται μεταξύ τους.

Η **υλοποίηση της συγχώνευσης** μπορεί να πάρει διαφορετικές μορφές στην πράξη. Μπορεί να είναι **άμεση** ή **σταδιακή**, **ολική** ή **επιλεκτική**, οδηγώντας αντίστοιχα σε ολική ή μερική συνένωση μονάδων, καταστημάτων, υπηρεσιών, με μεταπώληση ή κλείσιμο άλλων κλπ. Η διαδικασία της λειτουργικής συγχώνευσης, ολικής ή μερικής, δεν συμπίπτει απαραίτητα με την τυπική-νομική διαδικασία ολοκλήρωσής της. Έτσι, οι

διάφορες συνέπειές της, ιδίως αυτές που αφορούν στην απασχόληση και στις εργασιακές σχέσεις, μπορεί να εμφανίζονται πριν, κατά τη διάρκεια ή και πολύ μετά την τυπική ολοκλήρωση μιας συγχώνευσης, κάτι που έχει ιδιαίτερη σημασία για τη ρύθμιση και την προστασία των αντίστοιχων εργασιακών δικαιωμάτων.

Η συγχώνευση μπορεί να γίνει είτε με απορρόφηση, είτε με σύσταση νέας εταιρείας, είτε και με εξαγορά, η οποία όμως εξομοιώνεται με τη συγχώνευση με απορρόφηση.

B. Συγχώνευση με απορρόφηση

Αυτή γίνεται όταν μια ή περισσότερες Α.Ε. (καλούμενες απορροφούμενες) διαλύονται, χωρίς να ακολουθεί εικιαθάριση (δηλαδή παύουν να υπάρχουν ως νομικά πρόσωπα) και μεταβιβάζουν το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό), με καθολική διαδοχή, σε άλλη υπάρχουσα εταιρεία (καλούμενη απορροφώσα).

Στους μετόχους της απορροφούμενης ή των απορροφούμενων εταιρειών, χορηγούνται μετοχές κατά αναλογία, που προβλέπει η σύμβαση συγχώνευσης που εκδίδει η απορροφώσα, λόγω αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου της, ως επακόλουθο της μεταβίβασης σε αυτή της περιουσίας της απορροφούμενης ή των απορροφούμενων εταιρειών (εισφορά σε είδος).

Οι μετοχές αυτές, είναι ανάλογες με την περιουσία της απορροφώσας και των απορροφούμενων. Είναι όμως δυνατόν να καταβληθεί στους μετόχους της απορροφούμενης ή των απορροφούμενων εταιρειών και ένα χρηματικό ποσό σε μετρητά, το οποίο όμως για να μην εξομοιωθεί ή συγχώνευση αυτή με εξαγορά, δεν μπορεί να υπερβαίνει το **10%** της ονομαστικής αξίας των μετοχών που χορηγούνται σε αυτούς, αλλά και αθροιστικά της αξίας της Καθαρής Θέσης της εισφερόμενης περιουσίας.

Στην περίπτωση όμως που η απορροφώσα κατέχει το **100%** των μετοχών των απορροφούμενων εταιρειών, δεν επέρχεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφώσας εταιρείας και συνεπώς δεν εκδίδονται ούτε μετοχές.

Γ. Συγχώνευση με σύσταση νέας Α.Ε.

Αυτή γίνεται όταν δύο ή και περισσότερες Α.Ε. (καλούμενες διαλυόμενες ή εξαφανιζόμενες), λύνονται, χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση και μεταβιβάζουν στη νέα Α.Ε. την οποία συνιστούν, το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικού και παθητικού) με καθολική διαδοχή, έναντι απόδοσης στους μετόχους τους, μετοχών που εκδίδονται από τη νέα εταιρεία.

Η σπουδαιότερη διαφορά στη συγχώνευση αυτή από τη συγχώνευση με απορρόφηση, είναι ότι οι γενικές συνελεύσεις των εξαφανιζόμενων εταιρειών, πρέπει να εγκρίνουν ολόκληρο το καταστατικό της νέας εταιρείας.

Σύμφωνα με το άρθρο **80** του Ν. **2190/1920**, για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, σαν απορροφούμενες εταιρείες εννοούνται οι εταιρείες που εξαφανίζονται και σαν απορροφώσα εταιρεία, εννοείται η νέα συνιστώμενη εταιρεία.

Δ. Συγχώνευση με εξαγορά

Εξαγορά είναι η πράξη με την οποία μια ή περισσότερες Α.Ε. (καλούμενες εξαγοραζόμενες) μεταβιβάζουν μετά από λύση τους, χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση σε άλλη Α.Ε. (καλούμενη εξαγοράζουσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό), έναντι απόδοσης μετόχους των εξαγοραζόμενων εταιρειών του αντίτιμου των μετοχών τους.

Η εξαγορά εξομοιώνεται με την απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε. άλλης ή άλλων Α.Ε. και συνεπώς εφαρμόζονται ανάλογα, οι διατάξεις των άρθρων **69-77** του Ν. **2190/1920** και μάλιστα χωρίς τις εξαιρέσεις του άρθρου **78** (για την περίπτωση της απορρόφησης Α.Ε. από άλλη που κατέχει το **100%** των μετοχών της) που σημαίνει ότι στην εξαγορά εφαρμόζεται ολόκληρη η αυστηρή και γραφειοκρατική διαδικασία της συγχώνευσης.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εξαγοράς, που την διαφοροποιούν από τη συγχώνευση με απορρόφηση είναι τα ακόλουθα :

α) Κατά την εξαγορά δεν γίνεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοράζουσας, όπως αυτό συμβαίνει κατά κανόνα στη συγχώνευση με απορρόφηση (αλλά και στη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας) από τη συνένωση των καθαρών θέσεων των συγχωνευόμενων εταιρειών και ίσως από συμπληρωματικές διαφορές (με εξαίρεση την απορρόφηση εταιρείας από άλλη που κατέχει το **100%** της απορροφούμενης).

β) Η εξαγοράζουσα δεν εκδίδει μετοχές (αφού καταβάλλει την αξία τους στους μετόχους της εξαγοραζόμενης), ενώ αντίθετα στη συγχώνευση, τόσο με απορρόφηση όσο και με σύσταση νέας εταιρείας, εκδίδονται πάντοτε μετοχές (ακόμα και όταν δεν υπάρχει αύξηση μετοχικού κεφαλαίου στην περίπτωση της συγχώνευσης με σύσταση νέας εταιρείας), που αντιπροσωπεύουν το μετοχικό κεφάλαιο της νέας ή της απορροφώσας εταιρείας, οι οποίες ανταλλάσσονται με τις παλιές μετοχές των συγχωνευόμενων Α.Ε.

γ) Οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης εταιρείας δεν γίνονται μέτοχοι της εξαγοράζουσας, αφού παραδίνουν τις μετοχές τους προς ακύρωση και λαμβάνουν το συμφωνημένο τίμημα. Έτσι λοιπόν, η εξαγορά προσομοιάζει με τη συγχώνευση με απορρόφηση άλλης Α.Ε. που η απορροφώσα κατέχει το **100%** της απορροφούμενης, με τη μόνη διαφορά ότι στη δεύτερη περίπτωση οι μέτοχοι δεν λαμβάνουν ούτε χρήματα.

3. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ

Οι Εξαγορές & Συγχωνεύσεις έχουν ως κύριο στόχο να ενισχύσουν τόσο την τάξη των εταιρικών μεγεθών, όσο και να βελτιώσουν την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις κεφαλαιακές εισροές του οικονομικού κυκλώματος. Στην παγκόσμια οικονομία, το πεδίο των Εξαγορών & Συγχωνεύσεων επιδεικνύει ένα μακρινό παρελθόν, που για την ελληνική πραγματικότητα θα πρέπει να αποτελέσει ένα υπόδειγμα λειτουργίας για επιτυχείς Εξαγορές & Συγχωνεύσεις, αλλά και ταυτόχρονα ένα μοντέλο στο οποίο θα μπορούσαν να βασιστούν οι εγχώριες επιχειρήσεις, για τη μεγιστοποίηση των θεσμικών, οικονομικών και άλλων ωφελειών τους από παρόμοιες κινήσεις.

Ο στρατηγικός δυναμισμός που έχουν επιδείξει οι επιχειρήσεις, αλλά και τα οικονομικά αποτελέσματα τα οποία ενίοτε επιτυγχάνονται μέσω των Εξαγορών & Συγχωνεύσεων (Ε & Σ), δεν θα μπορούσαν να αφήσουν ασυγκίνητους τους Έλληνες επιχειρηματίες. Οι τελευταίοι, με αρκετή καθυστέρηση στην αναγκαία μεταμόρφωση της εταιρικής τους κουλτούρας και παράλληλα με εμφανείς δυσκολίες στο στάδιο της λειτουργικής ενοποίησης, προσπαθούν να προλάβουν το “τρένο” της σύγκλισης και της ανάπτυξης μεγάλων επιχειρηματικών σχημάτων σε σχέση με τους Ευρωπαίους κατά κύριο λόγο, αλλά και τους διεθνείς ανταγωνιστές τους. Το πρώτο “κύμα” Εξαγορών & Συγχωνεύσεων που λαμβάνει χώρα κατά την περίοδο **1998-1999** στην Ελλάδα, αποτελεί την έμπρακτη προσπάθεια των εγχώριων επιχειρήσεων να απαντήσουν και να προσαρμοστούν αποτελεσματικότερα στην παγκοσμιοποίηση των αγορών χρήματος, κεφαλαίου, αγαθών και υπηρεσιών.

Οι ελληνικές εισηγμένες επιχειρήσεις επιδόθηκαν σε ένα πρωτόγνωρο “αγώνα” Εξαγορών & Συγχωνεύσεων στη διάρκεια του **1999**, με απώτερο στόχο την ταχύτερη ενδυνάμωσή τους, ώστε να είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες της εσωτερικής αγοράς.

Παράλληλα, επιδίωξαν με αυτές τις κινήσεις τους να διευρύνουν εντονότερα τον εξαγωγικό τους χαρακτήρα, προκειμένου να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο τόσο στην αγορά των Βαλκανίων, όσο και στη διευρυμένη πλέον αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βάσει των κυριότερων επιχειρηματικών συμπράξεων το **1999** και το **2000**, είναι αξιοσημείωτες οι μεγάλες σε αριθμό και σε μέγεθος κινήσεις στις οποίες προέβησαν οι εισηγμένες στο Χ.Α. εταιρίες, προκειμένου να μετεξελιχθούν σε επιχειρηματικούς ομίλους με αξιόλογη παρουσία στην Ελλάδα αλλά και με σχετικά υπολογίσιμο μέγεθος στις κοντινές αγορές του εξωτερικού, ενδυναμώνοντας τα δίκτυα παραγωγής, διανομής και προώθησης των αγαθών και υπηρεσιών τους. Οι **συμμαχίες** που δημιουργήθηκαν μέσω των Εξαγορών & Συγχωνεύσεων οδήγησαν σε επιχειρήσεις “**κολοσσούς**” για τα ελληνικά δεδομένα, ουσιαστικά σε πολυσχιδείς ομίλους, ικανούς να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες των “**απαιτητικών**” ξένων αγορών, τουλάχιστον σε θεωρητικό και **ίσως τελικά** σε πρακτικό επίπεδο όταν θα έρθει το πλήρωμα του χρόνου.

Κατά το **2001** σημαντικές συγχωνεύσεις και εξαγορές έλαβαν χώρα στην ελληνική αγορά. Πράγματι, **22** εισηγμένες εταιρίες προχώρησαν σε διαδικασίες που οδήγησαν στην πραγματοποίηση **9** συγχωνεύσεων το **2001**, έναντι **4** συγχωνεύσεων το **2000**, λαμβάνοντας τη μορφή συγχώνευσης με απορρόφηση. Από τις **22** εταιρίες, οι **8** ανήκαν στον κλάδο της πληροφορικής.

Η δραστηριότητα συγχωνεύσεων και εξαγορών μεταξύ εισηγμένων εταιριών, που παρατηρήθηκε στην ελληνική κεφαλαιαγορά, εντάθηκε ακόμα περισσότερο κατά το **2002**. Η χρηματιστηριακή κάμψη και η μείωση της χρηματιστηριακής αξίας των εισηγμένων εταιριών έκανε επιτακτικότερη την ανάγκη ενίσχυσης της κεφαλαιακής τους βάσης και της κεφαλαιοποίησής τους.

Έχει παρατηρηθεί διεθνώς ότι οι εταιρίες μεγάλης χρηματιστηριακής αξίας χαρακτηρίζονται συνήθως από μεγαλύτερη διασπορά των μετοχών τους και διατηρήσιμες αποτιμήσεις αυτών λόγω μεγαλύτερης εμπορευσιμότητας. Χαρακτηρίζονται επίσης από μεγαλύτερη ασφάλεια έναντι πρακτικών κατάχρησης αγοράς και άρα συνιστούν ασφαλέστερες τοποθετήσεις με αποτέλεσμα να είναι ελκυστικότερες στους επενδυτές.

Η εμφάνιση και η ανάπτυξη ομίλων εταιριών ενισχύθηκε κατά την περίοδο της μεγάλης χρηματιστηριακής ανόδου, στη διάρκεια της οποίας μεγάλος αριθμός εταιριών προχώρησε σε διάσπαση ή/και απόσχιση κλάδων και στη συνέχεια στην αυτόνομη

εισαγωγή των νέων εταιριών στο χρηματιστήριο με σκοπό την ενίσχυση της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας του ομίλου.

Ιδιαίτερη κινητικότητα το **2002**, παρουσίασε ο κλάδος των κατασκευαστικών εταιριών λόγω των φορολογικών και λοιπών κινήτρων που παρασχέθηκαν με βάση τον **N.2940/2001** με σκοπό την απόκτηση από αυτές του ανωτέρου πτυχίου ζ' τάξης για την ανάληψη μεγάλων έργων. Κινητικότητα παρουσίασε επίσης ο κλάδος των ασφαλιστικών εταιριών, η κεφαλαιακή βάση των οποίων απαιτούσε άμεση ενίσχυση μετά τη μεγάλη πτώση της αξίας των επενδύσεων που διατηρούσαν στο χαρτοφυλάκιό τους. Συνολικά κατά το **2002**, **36** εισηγμένες εταιρείες ενεργοποίησαν διαδικασίες που οδήγησαν στην πραγματοποίηση **17** συγχωνεύσεων έναντι **9** συγχωνεύσεων το **2001** και **4** συγχωνεύσεων το **2000**, λαμβάνοντας τη μορφή συγχώνευσης με απορρόφηση. Από τις **36** εταιρείες, οι **16** ανήκαν στον κλάδο των κατασκευών, οι **5** στον κλάδο των ασφαλειών και οι **4** στον τραπεζικό χώρο.

Η δραστηριότητα των συγχωνεύσεων και εξαγορών μεταξύ εισηγμένων εταιριών στην ελληνική κεφαλαιαγορά, συνεχίστηκε κατά το **2003** όπου πραγματοποιήθηκαν **8** συγχωνεύσεις και εξαγορές κυρίως στον τραπεζικό κλάδο και τον κλάδο των εταιριών επενδύσεων. Πράγματι, **15** εισηγμένες εταιρείες προχώρησαν σε διαδικασίες που οδήγησαν στην πραγματοποίηση **8** συγχωνεύσεων και εξαγορών μεταξύ εταιριών, έναντι **17** συγχωνεύσεων το **2002** και **9** το **2001**. Από τις εταιρείες αυτές, οι **4** ανήκαν στον κλάδο των τραπεζών, οι **5** ανήκαν στον κλάδο των επενδύσεων και από **2** εταιρείες ανήκαν στους κλάδους των διυλιστηρίων, των τηλεπικοινωνιών και της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Επίσης το **2003**, σημειώθηκε μια απόσχιση και εισφορά κλάδου μεταξύ εισηγμένων εταιριών στον κλάδο των βασικών μετάλλων.

Ειδικότερα, όσον αφορά στο χρηματοπιστωτικό τομέα, αποτελεί έναν από τους κλάδους που έχει επιδείξει μεγάλη κινητικότητα και έχει κάνει ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία του στα πλαίσια της δραστηριότητας των εξαγορών και συγχωνεύσεων.

Τόσο στον εγχώριο όσο και στον διεθνή τομέα παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών κυριάρχησε και κυριαρχεί η τάση συγκέντρωσης σε μεγάλους οργανισμούς και η δημιουργία συμμαχιών. Σε αυτό το περιβάλλον θα επιβιώσουν τα μεγάλα

τραπεζικά συγκροτήματα και οι τράπεζες εκείνες που θα χρησιμοποιήσουν συγκριτικά τους πλεονεκτήματα στις αγορές που δραστηριοποιούνται.

Οι συγχωνεύσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων επιτρέπουν στις τράπεζες που «ενοποιούνται», να ισχυροποιήσουν την παρουσία τους και να πραγματοποιήσουν οικονομίες κλίμακος και συνέργειες λόγω του αυξημένου μεγέθους και της συμπληρωματικής υφής τους. Οι προσδοκίες των διοικήσεων είναι, η τράπεζα που προκύπτει από τη συγχώνευση να καταλάβει σημαντική θέση στον τραπεζικό χώρο εξασφαλίζοντας την παρουσία της με σημαντικό αριθμό υποκαταστημάτων για τη διάθεση των προϊόντων της σε ευρύτερο κοινό. Η εγγενής συμπληρωματική βάση των συγχωνευόμενων οργανισμών λειτουργεί ως καταλύτης για περαιτέρω ανάπτυξη της νέας Τράπεζας με σημαντική βελτίωση της κερδοφορίας της. Η διευρυμένη πελατειακή βάση και κοινή τεχνολογική υποδομή, επιτρέπουν στην νέας Τράπεζα να προχωρεί στο σχεδιασμό και την προσφορά νέων και ανταγωνιστικών προϊόντων.

4. ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία, τα **βασικά κίνητρα** που ωθούν στις εξαγορές είναι:

- § Η δημιουργία και αξιοποίηση **λειτουργικών συνεργιών** ανάμεσα στις επιχειρήσεις, με συνέπεια την εξοικονόμηση κόστους (π.χ. μείωση των λειτουργικών εξόδων) και την εκμετάλλευση **οικονομιών κλίμακος** (με το ίδιο σταθερό κόστος παράγονται περισσότερες μονάδες προϊόντος/ υπηρεσίας) ή/ και **οικονομιών φάσματος** (διασφάλιση μικρότερου κόστους παραγωγής με προσθήκη συναφών - συμπληρωματικών παραγωγικών διαδικασιών ή δικτύων διανομής)
- § Η δημιουργία και αξιοποίηση **χρηματοδοτικών συνεργιών**, λόγω μεγαλύτερου μεγέθους, βελτίωσης της αξιοπιστίας του συνόλου των επιχειρήσεων, καλύτερης πρόσβασης σε κεφάλαια
- § Η **αντικατάσταση μιας μη αποτελεσματικής διοίκησης**, με στόχο την εξυγίανση και ανάπτυξη της εξαγοραζόμενης εταιρείας και ενδεχόμενη προοπτική την απορρόφηση ή τη μεταπώλησή της με κέρδος. Αυτό το κίνητρο είναι σύνηθες στις λεγόμενες «εχθρικές» (**hostile**) εξαγορές, δηλαδή σε αυτές που γίνονται χωρίς τη συναίνεση της εξαγοραζόμενης εταιρείας.
- § Η **ενίσχυση της δύναμης** της εξαγοράζουσας επιχείρησης στην εθνική ή/ και στη διεθνή αγορά, με στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και πρόσθετα, ολιγοπωλιακά κέρδη.
- § Η **εκμετάλλευση φορολογικών ωφελειών**.
- § Η **εμφάνιση υπεραξιών**, ως εκτάκτων εσόδων από αγοραπωλησίες χρεογράφων στις λογιστικές καταστάσεις των εταιριών ή ομίλων, με απώτερο στόχο τη βελτίωση των δεικτών αποτίμησης στο ελληνικό Χρηματιστήριο.
- § **Αύξηση της δανειοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης**. Η αύξηση των μεγεθών του ενοποιημένου πλέον, ισολογισμού οδηγεί σε μεγαλύτερο ύψος ιδίων κεφαλαίων, μειώνοντας τον κίνδυνο που αναλαμβάνουν τόσο οι μέτοχοι, όσο και οι δανειστές της επιχείρησης (προμηθευτές, χρηματοοικονομικοί οργανισμοί, κ.ά.)

§ Προσωπικές επιδιώξεις των διευθυντικών στελεχών της εξαγοράζουσας επιχείρησης, με στόχο να αυξήσουν το κύρος και τις αμοιβές τους ή να διατηρήσουν τα προνόμιά τους. Σε αντίθεση με όλες τις προηγούμενες περιπτώσεις, όπου κεντρικό κριτήριο είναι η αύξηση των περιουσιακών στοιχείων και της συνολικής χρηματοοικονομικής αξίας της εξαγοράζουσας επιχείρησης ή του ομίλου της, το κίνητρο αυτό δεν εξυπηρετεί απαραίτητα τα συμφέροντα των μετόχων.

Σε σχέση με το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον, **οι Ε&Σ φαίνεται να ανταποκρίνονται σε μια διαπιστωμένη τάση της αγοράς για δημιουργία ισχυρών επιχειρήσεων και ομίλων, ικανών:**

§ να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες συνθήκες της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, στο διεθνή ανταγωνισμό και στις διαρκώς εντεινόμενες διεθνείς νομισματικές αναταράξεις και πιέσεις, μέσα και έξω από το χώρο της ONE.

§ να βελτιώσουν την αξιοποίηση του συνολικού επιχειρησιακού και ανθρώπινου δυναμικού, με στόχο τη διατήρηση - επέκταση των μεριδίων αγοράς, την αποτελεσματική προώθηση νέων προϊόντων, την καλύτερη εξυπηρέτηση του πελάτη, τη βελτίωση των επιτελικών λειτουργιών, την κεφαλαιακή τους εξυγίανση και ενίσχυση.

§ να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες συγκέντρωσης, διαχείρισης και διάχυσης της πληροφορίας, που ευνοούν και επιβάλλουν την αναδιοργάνωση, την ολοκλήρωση και τη δικτύωση στο διεθνές περιβάλλον.

§ να αξιοποιήσουν τις συνέργιες που οφείλουν ν' αναπτύσσονται στα πλαίσια των σύγχρονων επιχειρηματικών οργανισμών, εξαλείφοντας τα μειονεκτήματα και τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις των επιχειρησιακών σχημάτων μεγάλου μεγέθους.

Στις περισσότερες περιπτώσεις Ε&Σ ωφελούνται οι μέτοχοι της εξαγοράζουσας επιχείρησης και, υπό προϋποθέσεις, οι μέτοχοι των εξαγοραζόμενων επιχειρήσεων. Ωστόσο, οι συνέπειες των Ε&Σ για το σύνολο της οικονομίας είναι πολλαπλές, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις αντιφατικές.

5. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Μέρος της βιβλιογραφίας θεωρεί τις Ε&Σ φυσικό και υγιές επακόλουθο ανάπτυξης της αγοράς, που βοηθά τη μετακίνηση πόρων σε πιο ωφέλιμες χρήσεις, δημιουργεί πρόσθετη οικονομική αξία, επιταχύνει τον εισυγχρονισμό και αυξάνει την απόδοση των επιχειρήσεων, βελτιώνοντας τη συνολική οικονομική αποτελεσματικότητα και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας στο διεθνή χώρο.

Εμπειρικά ευρήματα προσδιορίζουν πηγές συνεργιών αναφορικά με πραγματικές οικονομικές συνεργίες. Τα ευρήματα συνιστούν πως οι εξαγορές βελτιώνουν την αποδοτικότητα των περιουσιακών στοιχείων και μειώνουν το κόστος εργασίας. Σχετικά με τις χρηματοδοτικές συνεργίες, υπάρχουν αρκετές ενδείξεις πως οι εξαγορές αυξάνουν κάπως το επίπεδο της δανειακής χρηματοδότησης μετά την εξαγορά. Όμως, τα γενικό συμπέρασμα είναι πως η επιπλέον δανειοδότηση δεν αποτελεί την κινητήρια δύναμη πίσω από τις δραστηριότητες εξαγορών. Επιπλέον, τα ευρήματα δηλώνουν πως συγκεκριμένα είδη εξαγορών αυξάνουν την αξία των επιχειρήσεων γιατί επιτρέπουν σε αυτές να εκμεταλλευθούν αχρησιμοποίητες φορολογικές απαλλαγές (π.χ. μεταφερόμενες στο μέλλον φορολογικές ζημιές, κ.λ.π.).

Επιπλέον υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις πως οι εξαγορές βελτιώνουν την απόδοση της επιχείρησης με την αντικατάσταση μη αποτελεσματικής διοίκησης. Πιο συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα υποδηλώνουν πως οι κεφαλαιαγορές ανταμείβουν καλο-διοικούμενες επιχειρήσεις αλλά όχι κακο-διοικούμενες επιχειρήσεις που εξαγοράζουν καλο-διοικούμενες επιχειρήσεις.

Η αντίθετη άποψη εστιάζεται σε θέματα διαφάνειας και πληροφόρησης των κεφαλαιαγορών για τις συντελούμενες επιχειρησιακές μεταβολές, αρνητικών επιπτώσεων των Ε&Σ στους μετόχους των εξαγοραζόμενων επιχειρήσεων, μείωσης του ανταγωνισμού, ολιγοπωλιακής οργάνωσης της οικονομίας, στρέβλωσης των τιμών και επιβάρυνσης του καταναλωτή. Εμμένει δε στην ανάγκη για κατάλληλες ρυθμίσεις ελέγχου και περιορισμού των καταχρήσεων από την απόκτηση μονοπωλιακής ή ολιγοπωλιακής δύναμης. Μέχρι σήμερα δεν έχει επιβεβαιωθεί από την εμπειρική έρευνα

μόνο η μια ή η άλλη άποψη. Είναι όμως χαρακτηριστικό ότι οι περισσότεροι αναλυτές εστιάζουν την προσοχή τους στα τεράστια μεγέθη των μεταβιβαζόμενων κεφαλαίων και στα αντίστοιχα κέρδη για τους επενδυτές, ή/και σε θέματα επιχειρησιακής οργάνωσης και ανταγωνισμού.

Ως γνωστό από την άλλη, οι Εξαγορές & Συγχωνεύσεις δεν αφορούν ένα απλό άθροισμα πολλών οργανισμών. **Οι συνέργιες που δημιουργούνται προσφέρουν το “παράδοξο” αποτέλεσμα “1+1=3”**. Το “άθροισμα” δύο διαφορετικών οργανισμών που συνενώνονται και δημιουργούν ένα νέο ενοποιημένο φορέα, ο οποίος συνδυάζει τα χαρακτηριστικά των δύο προγενέστερων, συνοδεύεται με επιπρόσθετα οφέλη. Με τον τρόπο αυτόν, αναπτύσσονται ή και ανακαλύπτονται νέα στοιχεία, που πιθανόν έως τη χρονική στιγμή της Εξαγοράς & Συγχώνευσης να παρέμεναν άγνωστα και μη αξιοποιήσιμα, με την οικονομική έννοια του όρου (για παράδειγμα, η συνένωση δύο εργοστασίων ενδεχομένως να οδηγήσει σε μείωση των παγίων περιουσιακών στοιχείων, σε επιπρόσθετες βάρδιες τους εργαζόμενους αυτών, αλλά και σε κατανομή του υπολοίπου προσωπικού σε χρησιμότερες θέσεις απασχόλησης ή ακόμα και σε περικοπή του). Από την άλλη πλευρά, εμφανίζεται ο κίνδυνος στις περιπτώσεις εκείνες όπου η συγχώνευση γίνεται αποκλειστικά με το κριτήριο της μεγέθυνσης και με έλλειψη στρατηγικού οράματος, να δοκιμάζονται οι προοπτικές του όλου εγχειρήματος με αβέβαιο τρόπο και να προικαλούνται αρνητικές επιδράσεις στη χρηματιστηριακή συμπεριφορά των αντίστοιχων μετοχών.

Ειτός από την **οικονομική διάσταση** του θέματος, τα εμπλεκόμενα μέρη – εταιρίες αντιμετωπίζουν συχνά και το **κοινωνικό κόστος** της εκάστοτε Εξαγοράς & Συγχώνευσης, που είναι ωστόσο απαραίτητο για να έχουμε πληρέστερη αξιολόγηση όχι μόνο της οικονομικής, αλλά και της **«κοινωνικής αποτελεσματικότητας» των Ε&Σ**. Οι επιχειρήσεις βρίσκονται, από τη μία στιγμή στην άλλη, αντιμέτωπες με ζητήματα διαχείρισης υπερβάλλοντος προσωπικού και βεβαίως με τις κοινωνικές συνέπειες που απορρέουν από μια τέτοια πρωτοβουλία. Με άλλα λόγια, οι ίδιες οι επιχειρήσεις ειτός από τα πιθανά οικονομικά και νομικά (σε περίπτωση που τίθεται θέμα μονοπωλιακής δύναμης) προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν στην υλοποίηση των στόχων τους, θα πρέπει να υπερβούν τα όποια κοινωνικά προβλήματα δημιουργηθούν ενδεχομένως από

την εκάστοτε Εξαγορά & Συγχώνευση. Επιπρόσθετα, σε πολλές περιπτώσεις παρατηρούνται και άλλης φύσεως προβλήματα, όπως εκείνα τα οποία σχετίζονται με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συνεχείς τριβές μεταξύ των επιχειρήσεων και των τοπικών αρχών, καθώς και μεταξύ των πρώτων και των οργάνωσεων προστασίας του περιβάλλοντος, εξελίξεις που μπορούν να οδηγήσουν σε αποτυχία τα εν λόγω επιχειρηματικά σχέδια.

Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το κεφάλαιο αυτό θα εστιάσει κυρίως στην περιγραφή του ισχύοντος νομικού πλαισίου στην Ελλάδα, κάνοντας μια εκτενή περιγραφή στους σχετικούς Νόμους που διέπουν τη διαδικασία και την εφαρμογή των πράξεων των συγχωνεύσεων και εξαγορών. Στη συνέχεια θα περιγραφούν τα νέα διεθνή πρότυπα ΔΛΠ 22 και ΔΠΧΠ 3 «Ενοποιήσεις Επιχειρήσεων» (IFRS 3 και IAS 22 «Business Combinations») των οποίων η εφαρμογή αλλάζει ριζικά τους μέχρι τώρα εφαρμοζόμενους λογιστικούς χειρισμούς, καθορίζοντας την κατάλληλη χρηματοοικονομική παρουσίαση μιας επιχείρησης η οποία συμμετέχει σε μια ενοποίηση επιχειρήσεων.

Στο τέλος του κεφαλαίου πραγματοποιείται μια κατηγοριοποίηση των διαφορών που προκύπτουν ανάμεσα στον τρόπο αντιμετώπισης των συγχωνεύσεων, με τα ελληνικά πρότυπα και τα διεθνή λογιστικά πρότυπα.

1. ΙΣΧΥΟΝ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Ν.2190/20 Ν.Δ.1297/72 Ν.2166/93 Ν.2515)

1.1 Σύμφωνα με το Ν.2190/1920

- α) Προβλέπεται : **i)** η μετατροπή Ο.Ε., Ε.Ε. και Ε.Π.Ε. σε Α.Ε., Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. **ii)** η διάσπαση, μόνο Α.Ε.
- β) Δεν είναι δυνατή η μετατροπή και η συγχώνευση ημεδαπών επιχειρήσεων με αλλοδαπή.
- γ) Το **αντικείμενο εργασιών** της μετατρεπόμενης, συγχωνευόμενης ή και διασπώμενης επιχείρησης μπορεί να είναι οποιοδήποτε (δεν υπάρχει περιορισμός).
- δ) Οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις μπορούν αν τηρούν λογιστικά βιβλία οποιασδήποτε κατηγορίας του Κ.Β.Σ. (Π.Δ. **186/92**) και επιπλέον, δεν απαιτείται να έχουν συντάξει προηγουμένως οικονομικές καταστάσεις.
- ε) Το **κατώτατο εταιρικό κεφάλαιο** της προερχόμενης Α.Ε. από μετατροπή, συγχώνευση, ή διάσπαση, πρέπει να ανέρχεται στο καθοριζόμενο κάθε φορά από το άρθρο **8** του Κ.Ν.2190/1920 (σήμερα **60.000 €**), για δε την προερχόμενη από μετατροπή Ε.Π.Ε., στο καθοριζόμενο κάθε φορά από το άρθρο **4** του Ν.3190/55 (σήμερα **18.000 €**).
- στ) Απαιτείται **εκτίμηση της περιουσίας** των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, η οποία διενεργείται από την επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920, η οποία αποτιμά σε πραγματικές αξίες και για το λόγο αυτό, προκύπτει συνήθως υπεραξία.
- ζ) Η **υπεραξία θεωρείται εισόδημα** από εμπορικές επιχειρήσεις **φορολογούμενο αυτοτελώς** με συντελεστή **20%**, σύμφωνα με το άρθρο **13** του Ν.2238/1994.
- η) Η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων ή των μετόχων, προσδιορίζεται τελικά από την επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920.
- θ) Υπάρχει υποχρέωση για καταβολή κάθε φόρου τέλους εισφοράς και δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, περιλαμβανόμενου και του φόρου μεταβίβασης ακινήτων. Η υποχρέωση αυτή αφορά στην εισφορά και μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων (π.χ. φόρος μεταβίβασης αυτοκινήτων).
- ι) Η εταιρεία που προέρχεται από μετατροπή, συγχώνευση, ή διάσπαση μπορεί κατά την βούλησή της να έχει ελεύθερα μεταβιβάσιμα εταιρικά μερίδια ή ανάλογα μεταβιβάσιμες

ανώνυμες ή ονομαστικές μετοχές, εκτός αν η ονομαστικοποίηση των μετοχών επιβάλλεται από διατάξεις του νόμου ή άλλων νόμων.

κ) Δεν παρέχεται η ευχέρεια σχηματισμού αφορολόγητων αποθεματικών ως κίνητρο για την μετατροπή, τη συγχώνευση ή τη διάσπαση.

λ) Το **αποτέλεσμα που προκύπτει από όλες τις πράξεις** οι οποίες πραγματοποιούνται από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις κατά το **μεταβατικό στάδιο** δηλαδή από την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού μετασχηματισμού, μέχρι και την ημερομηνία ολοκλήρωσης της μετατροπής συγχώνευσης ή διάσπασης θεωρείται ότι ανήκει, από φορολογική άποψη στη μετατρεπόμενη, συγχωνευόμενη ή διασπώμενη επιχείρηση (δηλαδή, στις πριν από το μετασχηματισμό, επιχειρήσεις). Για το λόγο αυτό θα πρέπει να συνταχθούν καινούριες οικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του μετασχηματισμού.

μ) Τα αφορολόγητα αποθεματικά των αναπτυξιακών νόμων που έχουν σχηματιστεί από τη μετατρεπόμενη, συγχωνευόμενη ή διασπώμενη εταιρεία, εφόσον μεταφέρονται σε λογαριασμό αποθεματικών στην νέα εταιρεία (δηλαδή εφόσον δεν λήφθηκαν υπόψη από την επιτροπή του άρθρου **9** στην καθαρή θέση η οποία κεφαλαιοποιήθηκε), δεν υπάγονται σε φορολογία κατά το χρόνο μετατροπής ή συγχώνευσης.

ν) Επίσης, μεταφέρονται στη νέα εταιρεία τα φορολογικά ευεργετήματα που έχουν οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, με βάση τους αναπτυξιακούς νόμους, κατά το μέτρο που οι επιχειρήσεις δεν έκαναν χρήση των κινήτρων αυτών.

ξ) Τα αφορολόγητα αποθεματικά από μη διανεμόμενα κέρδη, που σχηματίστηκαν από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, εφόσον μεταφέρονται αυτούσια στην εταιρεία (δηλαδή εφόσον δεν λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή του άρθρου **9** του **Κ.Ν.2190/1920** στην καθαρή θέση η οποία κεφαλαιοποιήθηκε), δεν υπάγονται σε φορολογία κατά το χρόνο της μετατροπής ή της συγχώνευσης.

ο) Η ζημιά (τόσο της κλειόμενης όσο και των προηγούμενων χρήσεων), που εμφανίζεται στο παθητικό των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, δεν είναι δυνατό να μεταφερθεί στη νέα εταιρεία (και συνεπώς δε γεννιέται θέμα φορολογικού συμψηφισμού της ή όχι, με μελλοντικά κέρδη), αφού αυτή, κατά την εκτίμηση της παρουσίας των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων από την Επιτροπή του άρθρου **9** του **Κ.Ν.2190/1920**, θα συνυπολογιστεί στον προσδιορισμό της καθαρής θέσης αυτών, που κεφαλαιοποιείται. Όσον αφορά, στη ζημιά της μεταβατικής περιόδου, αυτή ανήκει στην

μετασχηματιζόμενη εταιρεία και θα πρέπει, κανονικά, να καταβληθεί από τους εταίρους ή ανάλογα, από τους μετόχους της εταιρείας αυτής, αφού τελικά αυτούς βαρύνει.

π) Επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (ποσοστό **1%**) στο κεφάλαιο της εταιρείας, που προκύπτει από το μετασχηματισμό, αφού όμως, αφαιρεθεί προηγουμένως το κεφάλαιο της μετατρεπόμενης ή ο συνολικό (αθροιστικά) κεφάλαιο των συγχωνευόμενων εταιρειών, τα κεφαλαιοποιούμενα αποθεματικά ή αδιανέμητα κέρδη, καθώς επίσης και η υπεραξία αναπροσαρμογής των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων.

Οι διατάξεις του νόμου αυτού για τους μετασχηματισμούς, δεν έχουν ορισμένη διάρκεια, δηλαδή ισχύουν αόριστα, εκτός αν καταργηθούν με νεότερο νόμο.

1.2 Σύμφωνα με το Ν.1297

α) Προβλέπεται : **i)** η μετατροπή και συγχώνευση επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε., εκτός Α.Ε. σε Ε.Π.Ε., **ii)** η συγχώνευση, ειδικά βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, εκτός Α.Ε. σε βιομηχανική ή βιοτεχνική Ο.Ε., Ε.Ε. και Ε.Π.Ε. και **iii)** η εισφορά κλάδου ή κλάδων από λειτουργούσα επιχείρηση, τόσο σε λειτουργούσα, όσο και σε συνιστώμενη Α.Ε.

β) Δεν είναι δυνατή η μετατροπή και η συγχώνευση ημεδαπών επιχειρήσεων με αλλοδαπή.

γ) Επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο την κατασκευή και εκμετάλλευση ακινήτων, δηλαδή, οι οικοδομικές και οι κτηματικές (αντίθετα, οι τεχνικές επιχειρήσεις υπάγονται στο νόμο αυτό), δεν μπορούν να μετασχηματιστούν σύμφωνα με το νόμο αυτό.

δ) Οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις μπορούν αν τηρούν λογιστικά βιβλία οποιασδήποτε κατηγορίας του Κ.Β.Σ. (Π.Δ. **186/92**) και επιπλέον, δεν απαιτείται να έχουν συντάξει προηγουμένως οικονομικές καταστάσεις.

ε) Το **κατώτατο εταιρικό κεφάλαιο** της προερχόμενης Α.Ε. από μετατροπή, συγχώνευση, ή εισφορά κλάδου, πρέπει να ανέρχεται σε **300.000 €**, της δε προερχόμενης Ε.Π.Ε. από μετατροπή ή συγχώνευση σε **150.000 €**. Τα Ίδια Κεφάλαια απαιτούνται να υπάρχουν ανάλογα, μετά την εισφορά του κλάδου, για την εισφέρουσα Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.

στ) Απαιτείται **εκτίμηση της περιουσίας** των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, η οποία διενεργείται από την επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920, η οποία αποτιμά σε πραγματικές αξίες και για το λόγο αυτό, προκύπτει συνήθως υπεραξία.

ζ) Η **υπεραξία θεωρείται εισόδημα** από εμπορικές επιχειρήσεις **φορολογούμενο αυτοτελώς** με συντελεστή **20%**, σύμφωνα με το άρθρο **13** του Ν.2238/1994. Όμως η επιβολή του φόρου αυτού, αναστέλλεται μέχρι το χρόνο διάλυσης της προερχόμενης, από μετατροπή, συγχώνευση, ή εισφορά κλάδου, επιχείρησης (και για αυτό απαιτείται όπως η υπεραξία εμφανίζεται στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης σε ιδιαίτερους λογαριασμούς τάξεως), εκτός εάν η διάλυση έγινε με σκοπό την παραπέρα συγχώνευσή της, με βάση το Κ.Ν.2190/1920, ή την απόσχιση κλάδου της, με βάση το Ν.Δ. **1297/72**.

η) Η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων ή των μετόχων, προσδιορίζεται τελικά από την επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920.

θ) Παρέχεται απαλλαγή από κάθε φόρο, τέλος εισφορά και δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου συμπεριλαμβανομένου και του φόρου μεταβίβασης ακινήτων, σχετικά με την εισφορά και μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων, δηλαδή και των κινητών (π.χ. φόρος μεταβίβασης αυτοκινήτων), τη σύμβαση σύστασης της νέας επιχείρησης, τη μεταγραφή κ.λ.π., με την προϋπόθεση όμως ότι η νέα εταιρεία δεν θα διαλυθεί πριν τη πάροδο της πενταετίας από τη σύσταση ή τη συγχώνευση της, εκτός αν η διάλυση έγινε με σκοπό την παραπέρα συγχώνευση της με βάση το Κ.Ν.2190/1920 ή την απόσχιση κλάδου της με βάση το Ν.Δ. **1297/72**.

Εξαιρέση από τις προϋποθέσεις αυτές, αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία, η μη χρησιμοποίηση των ακινήτων οφείλεται σε κυριαρχική ενέργεια της Διοίκησης, όπως π.χ. διαφοροποίηση όρων δόμησης, χαρακτηρισμός της έκτασης ως δασικής κ.λ.π.

Επίσης απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, δεν παρέχεται στην περίπτωση που τα ακίνητα εισφέρονται για κάλυψη του απαιτούμενου εταιρικού κεφαλαίου από τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (αντίθετα, παρέχεται η απαλλαγή αυτή, αν τα ακίνητα εισφέρονται από τους παλιούς εταίρους ή μετόχους) που θα μετέχουν στη νέα εταιρεία.

ι) Οι μετοχές της προερχόμενης Α.Ε. από μετατροπή, συγχώνευση, ή εισφορά κλάδου, με εξαίρεση τη συγχώνευση μεταξύ Α.Ε., πρέπει υποχρεωτικά να είναι στο σύνολό τους ονομαστικές και μη μεταβιβάσιμες σε ποσοστό **75%** του συνολικού αριθμού τους για μια πενταετία από το χρόνο του μετασχηματισμού. Το μη μεταβιβάσιμο σε ποσοστό **75%**,

ισχύει και για τα εταιρικά μερίδια της Ε.Π.Ε. Αν δεν τηρηθούν οι προϋποθέσεις αυτές, αίρονται όλες οι φορολογικές απαλλαγές.

κ) Παρέχεται ευχέρεια μετασχηματισμού αφορολόγητου αποθεματικού σε ποσοστό **10%** στα κέρδη της πρώτης πενταετίας από το μετασχηματισμό, αλλά μόνο για τη συγχώνευση βιοτεχνικών, βιομηχανικών, μεταλλευτικών και λατομικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής - εκτός Α.Ε. - σε ομοειδή Α.Ε., της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο πρέπει να ανέρχεται, τουλάχιστον στο ποσό των **300.000 €**. Αν η συγχωνευόμενη είναι επίσης Α.Ε., τότε το μετοχικό κεφάλαιο της προερχόμενης από τη συγχώνευση Α.Ε. θα πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστο στο ποσό των **600.000 €**.

λ) Το αποτέλεσμα που προκύπτει από όλες τις πράξεις, οι οποίες πραγματοποιούνται από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις κατά το μεταβατικό στάδιο, δηλαδή, από την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού μετασχηματισμού, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της μετατροπής συγχώνευσης ή απόσχισης κλάδου, θεωρείται ότι ανήκει, από φορολογική άποψη, στην μετατρεπόμενη, συγχωνευόμενη ή στην εισφέρουσα τον κλάδο επιχείρηση (δηλαδή, στις πριν από το μετασχηματισμό, επιχειρήσεις). Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να συνταχθούν καινούριες οικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του μετασχηματισμού.

μ) Τα αφορολόγητα αποθεματικά των αναπτυξιακών νόμων που έχουν σχηματιστεί από τη μετατρεπόμενη, συγχωνευόμενη ή συγχωνευόμενη εταιρεία, εφόσον μεταφέρονται σε λογαριασμό αποθεματικών στην προερχόμενη από τη μετατροπή ή συγχώνευση εταιρεία (δηλαδή εφόσον δεν λήφθηκαν υπόψη από την επιτροπή του άρθρου **9** στην καθαρή θέση η οποία κεφαλαιοποιήθηκε), δεν υπάγονται σε φορολογία κατά το χρόνο μετατροπής ή συγχώνευσης.

ν) Επίσης, μεταφέρονται στη νέα εταιρεία τα φορολογικά ευεργετήματα που έχουν οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, με βάση τους αναπτυξιακούς νόμους, κατά το μέτρο που οι επιχειρήσεις δεν έκαναν χρήση των κινήτρων αυτών.

ξ) Τα αφορολόγητα αποθεματικά από μη διανεμόμενα κέρδη, που σχηματίστηκαν από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, εφόσον μεταφέρονται αυτούσια στην εταιρεία (δηλαδή εφόσον δεν λήφθηκαν υπόψη από την Επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920 στην καθαρή θέση η οποία κεφαλαιοποιήθηκε), δεν υπάγονται σε φορολογία κατά το χρόνο της μετατροπής ή της συγχώνευσης.

ο) Η ζημιά (τόσο της κλειόμενης όσο και των προηγούμενων χρήσεων), που εμφανίζεται στο παθητικό των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, δεν είναι δυνατό να μεταφερθεί στη νέα εταιρεία (και συνεπώς δε γεννιέται θέμα φορολογικού συμψηφισμού της ή όχι, με μελλοντικά κέρδη), αφού αυτή, κατά την εκτίμηση της περιουσίας των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων από την Επιτροπή του άρθρου **9** του **Κ.Ν.2190/1920**, θα συνυπολογιστεί (μειωτικά) στον προσδιορισμό της καθαρής θέσης αυτών, που κεφαλαιοποιείται. Όσον αφορά, στη ζημιά της μεταβατικής περιόδου, αυτή ανήκει στην μετασχηματιζόμενη εταιρεία και θα πρέπει κανονικά, να καταβληθεί από τους εταίρους ή ανάλογα, από τους μετόχους της εταιρείας αυτής, αφού τελικά αυτούς βαρύνει.

π) Επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (ποσοστό **1%**) στο κεφάλαιο της εταιρείας, που προκύπτει από το μετασχηματισμό, αφού όμως, αφαιρεθεί προηγουμένως το κεφάλαιο της μετατρεπόμενης ή ο συνολικό (αθροιστικά) κεφάλαιο των συγχωνυόμενων εταιρειών, τα κεφαλαιοποιούμενα αποθεματικά ή αδιανέμητα κέρδη, καθώς επίσης και η υπεραξία αναπροσαρμογής των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων.

1.3 Σύμφωνα με το Ν.2166

α) Προβλέπεται : **i)** η μετατροπή και συγχώνευση επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής σε **Ε.Π.Ε.** ή **Α.Ε.**, με την προϋπόθεση ότι στη συγχώνευση με απορρόφηση πρέπει η απορροφώσα **Ε.Π.Ε.** ή **Α.Ε.** να προϋπάρχει **ii)** η διάσπαση, μόνο **Α.Ε.** και **iii)** η εισφορά κλάδου ή κλάδων από λειτουργούσα επιχείρηση σε λειτουργούσα, μόνο **Α.Ε.**

β) Είναι δυνατή η μετατροπή και η συγχώνευση σε ημεδαπή **Α.Ε.** ή **Ε.Π.Ε** υποκαταστημάτων αλλοδαπών **Α.Ε.** ή **Ε.Π.Ε**, που είναι εγκατεστημένα στην ημεδαπή.

γ) Επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο την κατασκευή και εμμετάλλευση ακινήτων, δηλαδή, οι οικοδομικές και οι κτηματικές (αντίθετα, οι τεχνικές επιχειρήσεις υπάγονται στο νόμο αυτό), δεν μπορούν να μετασχηματιστούν σύμφωνα με τα νόμο αυτό.

δ) Οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν απαραίτητα είτε προαιρετικά, είτε υποχρεωτικά, λογιστικά βιβλία τρίτης κατηγορίας του **Κ.Β.Σ. (Π.Δ.186/92)** και επιπλέον να έχουν καταρτίσει, τουλάχιστο, μια φορά, οικονομικές καταστάσεις για δωδεκάμηνη ή υπερδωδεκάμηνη χρήση. Πάντως, ο πρώτος ισολογισμός δεν μπορεί να

χρησιμοποιηθεί ως ισολογισμός μετασχηματισμού (υπ' αριθμό **1028925/18.4.95** εγκύκλιος Υπουργείου Οικονομικών)

ε) Το κατώτατο εταιρικό κεφάλαιο της προερχόμενης Α.Ε. από μετατροπή, συγχώνευση, διάσπαση ή εισφορά κλάδου, πρέπει να ανέρχεται σε **300.000 €**, ενώ της προερχόμενης Ε.Π.Ε από μετατροπή ή συγχώνευση σε **150.000 €**. Ειδικά, επί εισφοράς κλάδου, η εισφέρουσα αυτόν Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. (μετά την εισφορά) μπορούν να έχουν τα κατώτατα όρια κεφαλαίου, όπως αυτά καθορίζονται, κάθε φορά, τόσο από το άρθρο **8** του Κ.Ν.2190/20 (σήμερα **60.000 €**), όσο και από το άρθρο **4** του Ν.3190/55 (σήμερα **18.000 €**).

στ) Απαιτείται διαπίστωση της περιουσίας των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων σε λογιστικές αξίες, όπως αυτές εμφανίζονται στα βιβλία τους (δηλαδή, όχι σε πραγματικές αξίες), η οποία διενεργείται, είτε από Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών λογιστών, είτε από τη Δ.Ο.Υ. είτε και από την επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/20 και για το λόγο αυτό, δεν προκύπτει υπεραξία.

ζ) Δεν τίθεται θέμα φορολογίας της υπεραξίας, αφού άλλωστε, δεν προκύπτει τέτοια υπεραξία. η) Η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων ή των μετοχών, προσδιορίζεται από τη γενική συνέλευση των εταιριών ή των μετοχών.

θ) Παρέχεται απαλλαγή από κάθε φόρο, τέλος εισφορά και δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, συμπεριλαμβανομένου και του φόρου μεταβίβασης ακινήτων χωρίς μάλιστα να απαιτούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από το Ν.Δ.1297/72. Η απαλλαγή αυτή αφορά την εισφορά και μεταβίβαση όλων των περιουσιακών στοιχείων, δηλαδή και των κινητών (π.χ. φόρος μεταβίβασης αυτοκινήτων), τη σύμβαση σύστασης της νέας επιχείρησης, τη μεταγραφή κ.λ.π.

Πάντως, παρότι δεν οφείλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων ή κινητών περιουσιακών στοιχείων, θα πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. σχετική δήλωση.

Εξαιρετικά, η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, δεν παρέχεται στην περίπτωση που τα ακίνητα εισφέρονται για κάλυψη του απαιτούμενου εταιρικού κεφαλαίου από τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα (αντίθετα παρέχεται η απαλλαγή αυτή, αν τα ακίνητα εισφέρονται από τους παλιούς εταίρους ή μετόχους) που θα μετέχουν στη νέα εταιρία.

ι) Η εταιρία, που προέρχεται από μετατροπή, συγχώνευση ή διάσπαση, μπορεί κατά τη βούληση της, να έχει ελεύθερα μεταβιβάσιμα εταιρικά μερίδια ή ανάλογα, μεταβιβάσιμες

ανώνυμες ή ονομαστικές μετοχές, εκτός αν η ονομαστικοποίηση των μετοχών επιβάλλεται από διατάξεις του νόμου αυτού ή άλλων νόμων.

κ) Παρέχεται η ευχέρεια σχηματισμού αφορολόγητου αποθεματικού σε ποσοστό **10%** στα κέρδη της πρώτης πενταετίας από το μετασχηματισμό, αλλά, μόνο, για τη συγχώνευση βιοτεχνικών, βιομηχανικών, μεταλλευτικών και λατομικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής-εκτός Α.Ε.- σε ομοειδή Α.Ε., της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο πρέπει να ανέρχεται, τουλάχιστο, στο ποσό των **300.000 €**.

Αν η συγχωνeuόμενη είμαι επίσης Α.Ε., θα πρέπει το μετοχικό κεφάλαιο της προερχόμενης από τη συγχώνευση Α.Ε., να ανέρχεται, τουλάχιστο, στο ποσό των **600.000 €**.

λ) Το αποτέλεσμα, που προκύπτει από όλες τις πράξεις, οι οποίες πραγματοποιούνται από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, κατά το μεταβατικό στάδιο, δηλαδή, από την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού μετασχηματισμού, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της μετατροπής, συγχώνευσης, διάσπασης ή απόσχισης κλάδου θεωρείται, από λογιστική και φορολογική άποψη, ότι ανήκει στη νέα εταιρία, που προέρχεται από το μετασχηματισμό. Συνεπώς, όλες οι πράξεις του μεταβατικού σταδίου γίνονται για λογαριασμό της νέας εταιρίας, μεταφερόμενες με συγκεντρωτική εγγραφή στα λογιστικά βιβλία. Εννοείται ότι πριν τη μεταφορά αυτή, θα προηγηθεί η καταχώρηση (στα βιβλία της νέας εταιρίας) αυτούσιος ο ισολογισμός έναρξης της νέας εταιρίας.

μ) Τα αφορολόγητα αποθεματικά των αναπτυξιακών νόμων που έχουν σχηματιστεί από τη μετατρεπόμενη, συγχωνeuόμενη ή διασπώμενη εταιρεία, εφόσον μεταφέρονται σε λογαριασμό αποθεματικών στην προερχόμενη από τη μετατροπή, συγχώνευση ή διάσπαση επιχείρηση, δεν υπάγονται σε φορολογία κατά το χρόνο της μετατροπής ή της συγχώνευσης.

ν) Επίσης, μεταφέρονται στη νέα εταιρεία τα φορολογικά ευεργετήματα που έχουν οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, με βάση τους αναπτυξιακούς νόμους κατά το μέτρο που οι επιχειρήσεις δεν έκαναν χρήση των κινήτρων αυτών.

ξ) Τα αφορολόγητα αποθεματικά από μη διανεμόμενα κέρδη που σχηματίστηκαν από τις μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις, εφόσον μεταφέρονται αυτούσια στη νέα εταιρεία, δεν υπάγονται σε φορολογία κατά το χρόνο του μετασχηματισμού.

ο) Η ζημιά (τόσο της κλειόμενης, όσο και των προηγούμενων χρήσεων), που εμφανίζεται στο παθητικό των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, μεταφέρεται και εμφανίζεται σε

ιδιαίτερο λογαριασμό στον ισολογισμό της νέας εταιρίας. Το ποσό της ζημιάς αυτής, δεν επιτρέπεται να συμψηφιστεί φορολογικά με τα μελλοντικά κέρδη των επομένων πέντε χρήσεων, που θα προκύψουν στη νέα εταιρία. Επισημαίνουμε, όμως, ότι, ούτε και η ζημιά της συγχωνεύουσας ή της επωφελούμενης εταιρίας συμψηφίζεται, φορολογικά, με μελλοντικά κέρδη – (υπ' αριθμό **1085968/πολ. 1216/26.7.96** εγκύκλιος Υπουργείου Οικονομικών).

π) Καταρχήν, δεν επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (ποσοστό **1%**), εκτός αν για τις ανάγκες του νόμου αυτού απαιτηθεί αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου. Εντούτοις, όμως, οφείλεται τέτοιος φόρος, σε περίπτωση διάσπασης Α.Ε., επειδή δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν αναλογικά και στη διάσπαση, τα όσα ισχύουν για τη μετατροπή ή τη συγχώνευση σχετικά με το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου, αφού η πράξη της διάσπασης δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερόμενων στο άρθρο **18** του Ν.**1676/86**.

ρ) Οι διατάξεις του νόμου αυτού, για τους μετασχηματισμούς δεν έχουν ορισμένη διάρκεια, δηλαδή ισχύουν αόριστα, εκτός αν καταργηθούν με νεότερο νόμο.

Ολοκληρώνοντας κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί, ο τρόπος αντιμετώπισης της περίπτωσης κατά την οποία, η απορροφώσα Α.Ε. κατέχει μέρος των μετοχών ή και το **100%** αυτών της απορροφούμενης και η εμφανιζόμενη συμμετοχή στα λογιστικά βιβλία της, είναι **μεγαλύτερη** από το αναλογούν μέρος ή ανάλογα, από το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούμενης.

Καταρχήν, το υπερβάλλον ποσό της συμμετοχής της (δηλαδή, αυτό που απομένει μετά την απόσβεση μέρους ή όλου του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούμενης με την αξία της συμμετοχής), δεν έχει δυνατότητα η απορροφώσα να το εκπέσει φορολογικά από τα ακαθάριστα έσοδά της. Αν όμως η απορροφώσα Α.Ε., έχει σχηματίσει ειδικό αποθεματικό (Διάφορες από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων), που προήλθε από τη δωρεάν λήψη μετοχών λόγω αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων, εταιριών στις οποίες συμμετέχει, της παρέχεται η ευχέρεια το υπερβάλλον ποσό της συμμετοχής της, να το συμψηφίσει με το αποθεματικό αυτό.

Στην περίπτωση, όμως, που δεν υπάρχει τέτοιο αποθεματικό γεννιέται το ερώτημα ποιος θα είναι ο λογιστικός χειρισμός και η παραπέρα τύχη του παραπάνω ποσού.

Η απάντηση δίνεται με την υπ' αριθμό **249/1995**, γνωμάτευση του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής (Ε.Σ.Υ.Λ), σύμφωνα με την οποία, το παραπάνω ποσό, αν (με βάση πάντοτε τις διατάξεις και λογιστικές αρχές), αντιπροσωπεύει υπεραξία επιχείρησης (**GOODWILL**), καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού **16.00** «Υπεραξία επιχείρησης» και αποσβένεται, είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία. Αντίθετα, αν δεν αντιπροσωπεύει υπεραξία επιχείρησης, καταχωρείται στην χρέωση του λογαριασμού **81.02**. «Εκτακτες ζημιές».

1.4 Σύμφωνα με το Ν.2515 για Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα άρθρο 16

α) Συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων, κατά την έννοια του άρθρου **2 παρ.1** του Ν.2076/1992 (ΦΕΚ **130 Α'**), πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας εταιρίας, κατά τους ορισμούς του άρθρου **68** του Κ.Ν.2190/1920. Με την συγχώνευση με απορρόφηση εξομοιώνονται και οι πράξεις που ορίζονται στο άρθρο **79** του Κ.Ν.2190/1920.

β) Στη συγχώνευση της παρ.1 εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων **69** έως και **80** του Κ.Ν.2190/1920, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στον παρόν άρθρο.

γ) Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στα πιστωτικά ιδρύματα που μνημονεύονται στο άρθρο **3 παρ.2** και **3** του Ν.2076/1992 (ΦΕΚ **130 Α'**) και στα πιστωτικά ιδρύματα που συνιστώνται και λειτουργούν με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου **5** του Ν.2076/1992 (ΦΕΚ **130 Α'**).

δ) Για την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευομένων πιστωτικών ιδρυμάτων συντάσσεται έκθεση προς τη Γενική Συνέλευση των μετοχών από την Επιτροπή Εμπειρογνομώνων του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920, εφαρμοζομένων των διατάξεων του άρθρου **71** του Κ.Ν.2190/1920.

ε) Αντί της εκτίμησης της παρ.4 μπορεί να γίνει ενοποίηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των υπό συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως αυτά εμφανίζονται σε ισολογισμούς τους που συντάσσονται για το σκοπό αυτόν και μεταφέρονται ως στοιχεία του ισολογισμού του πιστωτικού ιδρύματος, απορροφώντας ή νέου.

Η ημερομηνία των ισολογισμών αυτών είναι κοινή και μπορεί να ανατρέχει μέχρι και στη ληκτική ημερομηνία της τελευταίας κλεισμένης χρήσης.

Στη περίπτωση αυτή η διενέργεια του ελέγχου για τη διαπίστωση της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων των πιστωτικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν στη συγχώνευση πραγματοποιείται από έναν τουλάχιστον ορκωτό ελεγκτή, που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν από κάθε πιστωτικό ίδρυμα που συμμετέχει στη συγχώνευση και συντάσσει προς το σκοπό αυτόν σχετική έκθεση.

Στις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών περιλαμβάνεται δήλωση ότι έγινε έλεγχος του σχεδίου συμβάσεως συγχώνευσης, καθώς και διατύπωση γνώμης για το αν η σχέση ανταλλαγής των μετοχών είναι δίκαιη και λογική. Στις ίδιες εκθέσεις πρέπει να περιλαμβάνονται και άλλες πληροφορίες (π.χ. μέθοδος ή οι μέθοδοι που υιοθετήθηκαν για την σχέση ανταλλαγής κ.α.)

Ως μετοχικό κεφάλαιο του πιστωτικού ιδρύματος που προέρχεται από τη συγχώνευση θεωρείται το άθροισμα των μετοχικών κεφαλαίων των υπό συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων.

Όλες οι πράξεις που διενεργούνται από τα συγχωνευόμενα πιστωτικά ιδρύματα μετά την ημερομηνία των ισολογισμών συγχώνευσης θεωρούνται ότι διενεργήθηκαν για λογαριασμό του προερχόμενου από τη συγχώνευση πιστωτικού ιδρύματος και τα ποσά αυτών μεταφέρονται με συγκεντρωτική εγγραφή στα βιβλία αυτού.

στ) Εφόσον μεταξύ των στοιχείων του παθητικού των υπό συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων υφίσταται υπόλοιπο ζημιών τρέχουσας ή προηγούμενων χρήσεων, το υπόλοιπο αυτό εμφανίζεται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στον ισολογισμό του προερχόμενου από τη συγχώνευση πιστωτικού ιδρύματος. Για το ποσό αυτό των ζημιών δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν.2238/1994.

ζ) Δεν απαιτείται περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευομένων πιστωτικών ιδρυμάτων στη σύμβαση της συγχώνευσης ούτε στο καταστατικό.

η) Η μεταγραφή των ακινήτων και εμπράγματων δικαιωμάτων γενικώς που μεταβιβάζονται από τα συγχωνευόμενα πιστωτικά ιδρύματα στο όνομα του από τη συγχώνευση προερχόμενου νέου πιστωτικού ιδρύματος ή του απορροφώντος, εφόσον δεν υπάρχει περιγραφή αυτών στη σύμβαση ή το καταστατικό, γίνεται εφαρμοζομένων κατ' αναλογία των διατάξεων του άρθρου 1197 του Αστικού Κώδικα, με καταχώρηση στα οικεία βιβλία μεταγραφών αποσπάσματος της σύμβασης ή του καταστατικού, στο

οποίο να εμφανίζεται ότι το απορροφών ή το νέο πιστωτικό ίδρυμα είναι καθολικός διάδοχος των συγχωνευομένων, με έκθεση που περιέχει τα απαιτούμενα από το άρθρο **1194** του Α.Κ. στοιχεία των εμπραγμάτων δικαιωμάτων και την ταυτότητα των ακινήτων που αφορούν.

θ) Η σύμβαση συγχώνευσης, το καταστατικό, η εισφορά και μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων τω συγχωνευομένων πιστωτικών ιδρυμάτων, κάθε σχετική πράξη ή συμφωνία που αφορά την εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, καθώς και κάθε εμπραγμάτου, ενοχικού ή άλλου δικαιώματος, οι μετοχές που θα εκδοθούν, οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων των συγχωνευομένων πιστωτικών ιδρυμάτων, η σχέση συμμετοχής στο κεφάλαιο του νέου πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και κάθε άλλη συμφωνία ή πράξη που απαιτείται για τη συγχώνευση, τη σύσταση και το καταστατικό του νέου πιστωτικού ιδρύματος, η δημοσίευση αυτών στο τεύχος Ανώνυμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και η μεταγραφή στα βιβλία μεταγραφών εμπραγμάτων δικαιωμάτων απαλλάσσονται παντός φόρου, τέλους χαρτοσήμου ή άλλου τέλους, εισφοράς ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών, των παγίων και αναλογικών δικαιωμάτων, επιδομάτων ή άλλων τελών υπέρ υποθηκοφυλάκων.

ι) Τα δικαιώματα του συμβολαιογράφου για τη σύμβαση της συγχώνευσης και το καταστατικό του τυχόν συνιστώμενου με τη συγχώνευση νέου πιστωτικού ιδρύματος ή την τυχόν συνέπεια της συγχώνευσης τροποποίηση του καταστατικού του απορροφώντος πιστωτικού ιδρύματος ορίζονται σε πάγιο ποσών δραχμών **5.000.000** και δεν οφείλονται αναλογικά δικαιώματα.

κ) Ουδεμία φορολογική υποχρέωση δημιουργείται για το νέο πιστωτικό ίδρυμα που συνιστάται με τη συγχώνευση ή για το απορροφών και το απορροφώμενο πιστωτικό ίδρυμα, καθώς και για τους μετόχους τους, συνέπεια της συγχώνευσης, ιδίως για τυχόν εμφανιζόμενες υπεραξίες που προκύπτουν από τη συγχώνευση, με εξαίρεση το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου **18** του **Ν.1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α')**.

λ) Ειδικά αφορολόγητα αποθεματικά εκ των μη διανεμόμενων κερδών ή άλλα αφορολόγητα αποθεματικά ή αφορολόγητες κρατήσεις επί των κερδών που υφίστανται στα συγχωνευόμενα πιστωτικά ιδρύματα δεν υπόκεινται σε φορολόγηση κατά το χρόνο

της συγχώνευσης, εφόσον μεταφέρονται και εμφανίζονται αυτούσια σε αντίστοιχους ειδικούς λογαριασμούς του απορροφώντος ή του νέου πιστωτικού ιδρύματος. Τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο ισχύουν και στην περίπτωση κατά την οποία η συγχώνευση διενεργείται κατά την παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

μ) Όπου σε νόμο, διάταγμα ή υπουργική απόφαση αναφέρεται κάποιο από τα συγχωνευόμενα πιστωτικά ιδρύματα, νοείται ότι αναφέρεται κατά περίπτωση το απορροφών ή το νέο πιστωτικό ίδρυμα που συνιστάται με τη συγχώνευση.

ν) Κάθε διάταξη νόμου, διατάγματος ή υπουργικής απόφασης υπέρ κάποιου από τα συγχωνευόμενα πιστωτικά ιδρύματα θεωρείται ότι ισχύει, κατά περίπτωση, υπέρ του απορροφώντος ή του νέου.

ξ) Στην περίπτωση του άρθρου 84 παρ. 3 εδ. γ' του Ν 1969/1991 Εταιρίας Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, Αμοιβαία Κεφάλαια, διατάξεις εισυγχρονισμού και εξυγιάνσεως της Κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 167 Α') εφαρμόζονται εφεξής οι παρ. 9 έως και 12 του παρόντος άρθρου.

ο) Οι διατάξεις των παρ. 4 έως και 12 εφαρμόζονται επί διασπάσεως πιστωτικών ιδρυμάτων (με την επιφύλαξη της παρ. 3) κατά τα άρθρα 31 έως και 39 του Κ.Ν.2190/1920, όπως ισχύουν, καθώς και επί εισφοράς από λειτουργούν πιστωτικό ίδρυμα κλάδου, μέρους, τμήματος ή υποκαταστήματός του σε άλλο λειτουργούν πιστωτικό ίδρυμα.

π) Στη μεταβίβαση από πιστωτικό ίδρυμα κλάδου, μέρους ή τμήματος της επιχείρησής του ή υποκαταστήματός του προς άλλο πιστωτικό ίδρυμα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 5 και της παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν.1642/1986 (ΦΕΚ 125 Α'), όπως ισχύει.

ρ) Ο Υπουργός Ανάπτυξης εκδίδει την εγκριτική απόφαση της συγχώνευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για τις ανώνυμες εταιρείες, αφού έχει προηγηθεί η έγκριση της συγχώνευσης από την Τράπεζα της Ελλάδος.

σ) Τα άρθρα 1 έως και 15 του Ν.2292/1953 «περί συγχωνεύσεως ανωνύμων τραπεζιτικών εταιρειών» (ΦΕΚ 31 Α') καταργούνται, με εξαίρεση το άρθρο 2, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.7 του άρθρου 26 του Ν.2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α') και του άρθρου 3 αυτού.

τ) Διαδικασία συγχώνευσης ή διάσπασης πιστωτικών ιδρυμάτων ή εισφοράς κλάδου, μέρους, τμήματος ή υποκαταστήματος διεπόμενη από τις διατάξεις του παρόντος

άρθρου, η οποία έχει αρχίσει σύμφωνα με το περιεχόμενο των διατάξεων του άρθρου αυτού, είναι εξ αρχής νόμιμη.

1.5 Κίνητρα Των Περί Συγχωνεύσεων Νόμων

Εφόσον η συγχώνευση γίνει βάσει των αναπτυξιακών νόμων (Ν.Δ.1297/72 και Ν.2166/93), παρέχονται διάφορες φοροαπαλλαγές και διευκολύνσεις για τις συγχωνεύσεις Α.Ε. και Ε.Π.Ε. οι σημαντικότερες των οποίων είναι:

- § απαλλαγή από κάθε φόρο ή τέλος υπέρ του δημοσίου ή τρίτων, της συμβάσεως μετατροπής ή συγχώνευσης, της εισφοράς και μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων και κάθε άλλης σχετικής συμφωνίας και πράξης,
- § απαλλαγή των εισφερόμενων ακινήτων (από την απορροφώμενη στην απορροφώσα) από φόρο μεταβίβασης ακινήτων,
- § απαλλαγή (κατά το χρόνο του μετασχηματισμού) από το φόρο εισοδήματος της υπεραξίας που προέκυψε από τη συγχώνευση ή μετατροπή,
- § οι ζημιές τρέχουσας χρήσης και παρελθόντων ετών που τυχόν υπάρχουν στον ισολογισμό μετασχηματιζόμενης επιχειρήσεως, μεταφέρεται στη νέα εταιρεία και δύνανται να συμψηφισθούν με τα προκύπτοντα κέρδη της χρήσης του μετασχηματισμού και των κερδών των επόμενων 2 χρήσεων (αρθ.9 Ν.2992/2002).

Σημειώνεται ότι για να είχαν εφαρμογή οι ευεργετικές διατάξεις του Ν.2166/93 και του Ν.Δ.1297/1972, έπρεπε οι μετασχηματιζόμενες εταιρείες να μην είχαν ως κύριο αντικείμενο την κατασκευή ή εκμετάλλευση ακινήτων. Σύμφωνα με πρόσφατη τροποποίηση, οι διατάξεις του Ν.2166/93 και του Ν.Δ.1297/1972, εφαρμόζονται στη συγχώνευση ανωνύμων εταιρειών με απορρόφηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 και επομένως του Κ.Ζ.2190/1920, «όταν το αντικείμενο των εργασιών της απορροφώσας είναι και κατά κύριο λόγο η κατασκευή ή εκμετάλλευση πάσης φύσεως ακινήτων και με την προϋπόθεση ότι το αντικείμενο εργασιών της απορροφούμενης δεν εμπίπτει σε κάποιο από αυτά τα αντικείμενα».

1.6 Διαφορές μεταξύ Κ.Ν.2190/1920, Ν.2166/93 & Ν.Δ.1297/72

Η σημαντικότερη διαφορά μεταξύ των νόμων αυτών, είναι ότι η συγχώνευση με **βάση τον Κ.Ν.2190/1920, γίνεται χωρίς φορολογικές απαλλαγές και διευκολύνσεις.** Συνεπώς με βάση τον Κ.Ν.2190/1920, οφείλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων και φόρος εισοδήματος για τυχόν υπεραξία των εισφερόμενων περιουσιακών στοιχείων (που προσδιορίζεται από την Επιτροπή Εμπειρογνομώνων που ορίζει το άρθρο **9** του ίδιου νόμου) και καταχωρείται σε σχετικούς λογαριασμούς τάξεως.

Επιπλέον, **κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Ν.2166/93** το έργο της **ανεύρεσης της σχέσεως ανταλλαγής** των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων στο κεφάλαιο της νέας εταιρείας, ανήκει στις Γενικές Συνελεύσεις των μετόχων (ή εταιρών), χωρίς να υπάρχει υποχρέωση προσδιορισμού της σχέσης αυτής από την επιτροπή του άρθρου **9** του Κ.Ν.2190/1920. Οι λοιπές διαφορές των ανωτέρω νόμων παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

Κ.Ν.2190/1920	Ν.2166/93	Ν.Δ.1297/1972
Απαιτείται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων από την επιτροπή του άρθρου 9 .	Δεν απαιτείται εκτίμηση.	Απαιτείται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων από την επιτροπή του άρθρου 9 .
Τα στοιχεία το Ενεργητικού και του Παθητικού συνεισφέρονται στις πραγματικές τους αξίες.	Τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού συνεισφέρονται στις λογιστικές τους αξίες.	Τα στοιχεία το Ενεργητικού και του Παθητικού συνεισφέρονται στις πραγματικές τους αξίες.
Προκύπτει υπεραξία η οποία και φορολογείται αυτοτελώς.	Η υπεραξία που προκύπτει είναι λογιστική και αποσβένεται σύμφωνα με το Κ.Ν.2190/1920 μέσα σε 5 έτη.	Προκύπτει υπεραξία αλλά η επιβολή του φόρου αναστέλλεται μέχρι το χρόνο διάλυσης της προερχόμενης, από μετατροπή, συγχώνευση, ή εισφορά κλάδου, επιχείρησης (όμως απαιτείται όπως η υπεραξία εμφανίζεται στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης σε ιδιαίτερους λογαριασμούς τάξεως).
Το εισφερόμενο κεφάλαιο είναι η πραγματική καθαρή θέση (μαζί με την υπεραξία).	Το εισφερόμενο κεφάλαιο είναι το μετοχικό (ή εταιρικό) κεφάλαιο. Τα σχηματισμένα αποθεματικά	Το εισφερόμενο κεφάλαιο είναι η πραγματική καθαρή θέση εκτός από τα αφορολόγητα αποθεματικά.

	μεταφέρονται στην απορροφώσα ή στη νέα εταιρεία.	
	Δεν απαιτείται διενέργεια απογραφής και σύνταξης ισολογισμού για τις συγχωνεύμενες εταιρείες κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης, παρά μόνο κατά την ημερομηνία εκτίμησης (ισολογισμός μετασχηματισμού).	Απαιτείται διενέργεια απογραφής και σύνταξη ισολογισμού, μόνο για την απορροφώμενη εταιρεία κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης και για τις δυο εταιρείες κατά την ημερομηνία της εκτίμησης.
	Τα αποτελέσματα της μεταβατικής περιόδου (από την ημερομηνία του ισολογισμού μετασχηματισμού μέχρι την ημερομηνία συγχώνευσης) της απορροφώμενης εταιρείας, μεταφέρονται με συγκεντρωτική εγγραφή στα βιβλία της απορροφώσας ή νέας εταιρείας και φορολογούνται επονόματί της.	Τα αποτελέσματα της μεταβατικής περιόδου (από την ημερομηνία του ισολογισμού εκτίμησης μέχρι την ημερομηνία συγχώνευσης) της απορροφώμενης εταιρείας, ανήκουν και φορολογούνται επονόματί της.
		Υπάρχει υποχρέωση για την Α.Ε. που προήλθε από μετατροπή ή συγχώνευση ατομικής, Ο.Ε. ή Ε.Ε., για το εισφερόμενο κεφάλαιο, να εκδώσει ονομαστικές μετοχές στο σύνολό τους και μη μεταβιβάσιμες κατά ποσοστό 75% για μια πενταετία μετά τη συγχώνευση. Η ανωτέρω υποχρέωση δεν υφίσταται για συγχωνεύσεις μεταξύ ανωνύμων εταιρειών.

1.7 Προβλήματα Και Ελλείψεις Που Προκύπτουν Από Την Ελληνική Νομοθεσία

Οι συγχωνεύσεις ρυθμίζονται στο Ελληνικό δίκαιο από ένα πλέγμα διατάξεων που έχουν διαμορφωθεί γύρω από έναν άξονα φορολογικών διευκολύνσεων και διέπονται από δύο νομοθετήματα, το Ν.Δ. **1297/1972**, και τον Ν.**2166/1993**. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ λογιστικής εξαγοράς και συγχωνεύσεως και σχετικά με το πότε ακολουθούνται οι δύο μέθοδοι, η εφαρμογή της μεθόδου τελικά, είναι απλά θέμα επιλογής των εμπλεκόμενων μερών.

Συνεπώς, έχουν τη δυνατότητα αποτίμησης στις λογιστικές αξίες βάσει του Ν.**2166/1993** και όχι στις πραγματικές όπως προβλέπει ο Κ.Ν.**2190/1920** και το Ν.Δ.**1297/1972**, με άμεση συνέπεια την μη αναγνώριση υπεραξίας, που στην αντίθετη περίπτωση θα επιβάρυνε τα αποτελέσματά τους και την καθαρή θέση τους. Ειδικότερα ο Ν.**2515** για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προβλέπει ενοποίηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των υπό συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως αυτά εμφανίζονται σε ισολογισμούς τους που συντάσσονται για το σκοπό αυτόν.

Επιπλέον, βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να πραγματοποιούν τμηματικά την εξαγορά-συγχώνευση μιας επιχείρησης με συνέπεια την αναγνώριση μειωμένης υπεραξίας.

Τις παραπάνω αδυναμίες έρχεται να καλύψει η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων όπου, σύμφωνα με το ΔΛΠ **22** και το ΔΠΧΠ **3**, η υπεραξία αναγνωρίζεται και στην περίπτωση των διαδοχικών αποκτήσεων και επιπλέον η επιλογή μεθόδου δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά εξαρτάται από τα κριτήρια που τα ίδια τα ΔΛΠ θέτουν.

Από τις περιπτώσεις συγχωνεύσεων που θα εξεταστούν στη συνέχεια, καθίσταται σαφής ο περιορισμός των παραπάνω ασαφειών και προσδιορίζονται οι διαφορές ανάμεσα στο Ελληνικό Πλαίσιο και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

1.8 Η Λογιστική Της Υπεραξίας (Goodwill)

Υπεραξία επιχείρησης δημιουργείται στις ακόλουθες περιπτώσεις :

- § Σε περίπτωση **συγχώνευσης**, κατά την οποία η απορροφώσα Α.Ε. κατέχει **μέρος των μετοχών ή και το 100%** αυτών της απορροφούμενης και η **εμφανιζόμενη συμμετοχή στα λογιστικά βιβλία της, είναι μεγαλύτερη** από το αναλογούν μέρος ή ανάλογα, από το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούμενης, τότε το υπερβάλλον ποσό της συμμετοχής της (δηλαδή, αυτό που απομένει μετά την απόσβεση μέρους ή όλου του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούμενης με την αξία της συμμετοχής), αντιπροσωπεύει υπεραξία επιχείρησης (**Goodwill**). Η υπεραξία αυτή με βάση τις αρχές του Ε.Γ.Λ.Σ. και του Ν.2190/1920, καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού **16.00 «Υπεραξία επιχείρησης»** και αποσβένεται, είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία.
- § Σε περίπτωση **εξαγοράς ή συγχώνευσης** ολόκληρης οικονομικής μονάδας, η υπεραξία επιχείρησης (**Goodwill**) που δημιουργείται, είναι ίση με τη διαφορά μεταξύ του **ολικού τιμήματος αγοράς και της πραγματικής αξίας των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων**. Η διαφορά αυτή κατά την ίδια λογική ως ανωτέρω, θα αποσβεσθεί είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα σε περισσότερες χρήσεις, οι οποίες όμως δεν είναι δυνατό να υπερβαίνουν τα πέντε έτη.

Σημειώνεται ότι, το Υπουργείο Οικονομικών (Υπ. Οικ. **1039799/ΠΟΛ.1080/1994**), έχει δεχθεί ότι, στην περίπτωση που η απορροφώσα Α.Ε. έχει «αποθεματικά από χρεόγραφα» που έχουν προέλθει από τη δωρεάν λήψη μετοχών λόγω αναπροσαρμογών της αξίας κτήσεων των αινητών των εταιρειών στις οποίες συμμετέχει, έχει τη δυνατότητα το **Goodwill** να το συμψηφίσει με τα αποθεματικά αυτά.

Επιπλέον πρόσφατα, με το Ν.3091/2002 δόθηκε η δυνατότητα στις ανώνυμες εταιρείες ή Ε.Π.Ε. που απορρόφησαν εταιρείες στο κεφάλαιο των οποίων συμμετείχαν με ποσοστό τουλάχιστον **25%**, η απόσβεση του **Goodwill** εξαγοράς που εμφανίζονταν στον ισολογισμό της απορροφώσας από **31/12/2001** και μετά, να γίνεται είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε δύο έτη (μέχρι **31/12/2003**) από φορολογημένα ή

αφορολόγητα αποθεματικά των απορροφούμενων επιχειρήσεων, που υφίστανται κατά το χρόνο σύναξης του ισολογισμού μετασχηματισμού, ή σχηματίζονται από τα κέρδη των επόμενων χρήσεων. Η **Alpha Bank** ήταν η πρώτη που εφάρμοσε τις διατάξεις του Νόμου αυτού για τον ισολογισμό της χρήσης **2002**.

2. ΔΛΠ 22 & ΔΠΧΠ 3

2.1 Εισαγωγή

STANDARDS: IAS 22	
BUSINESS COMBINATIONS	
HISTORY OF IAS 22	
September 1981	Exposure Draft E22, Accounting for Business Combinations
November 1983	IAS 22, Accounting for Business Combinations
1 January 1985	Effective Date of IAS 22 (1983)
June 1992	Exposure Draft E54, Business Combinations
December 1993	IAS 22 (1993), Business Combinations (revised as part of the 'Comparability of Financial Statements' project based on E32)
1 January 1995	Effective Date of IAS 22 (1993)
August 1997	Exposure Draft E61, Business Combinations
September 1998	IAS 22 (1998), Business Combinations
1 July 1999	Effective Date of IAS 22 (1998), Business Combinations
RELATED INTERPRETATIONS	
☐ SIC 9 , Business Combinations - Classification either as Acquisitions or Unitings of Interests ☐ SIC 22 , Business Combinations - Subsequent Adjustment of Fair Values and Goodwill Initially Reported ☐ SIC 28 , Business Combinations – 'Date of Exchange' and Fair Value of Equity Instruments	
AMENDMENTS UNDER CONSIDERATION BY IASB	
☐ Business Combinations Phase I ☐ Business Combinations Phase II	

Το ΔΛΠ 22 όπως εκδόθηκε το 1998 ισχύει για την παρουσίαση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων μέχρι την 31/12/2004. Από αυτή την ημερομηνία και μετά το ΔΛΠ 22 αντικαθιστάται από το ΔΠΧΠ 3 το οποίο θα πρέπει να εφαρμόζεται για

οποιοδήποτε επιχειρηματικό συνδυασμό που δημιουργήθηκε με ημερομηνία συμφωνίας της αγοράς την ή μετά την **31/12/2004**.

Επίσης, το ΔΠΧΠ **3** υπό κάποιες αυστηρές προϋποθέσεις μπορεί να εφαρμοστεί και αναδρομικά από προγενέστερες ημερομηνίες.

Από τα παραπάνω γίνεται προφανές ότι είναι απαραίτητη η παράλληλη αναφορά, τόσο στο ΔΛΠ **22** όσο και ΔΠΧΠ **3**, προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή τους. Πρακτικά οι επιχειρήσεις στην περίπτωση που δημοσιεύσουν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ που αναφέρονται σε χρήσεις μέχρι την **31/12/2004** θα πρέπει να εφαρμόσουν το ΔΛΠ **22**, ενώ για χρήσεις μετά την **31/12/2004** θα εφαρμόσουν το ΔΠΧΠ **3**.

2.2 Σκοπός

ΔΛΠ 22 Ρ σκοπός του είναι να προδιαγράψει το λογιστικό χειρισμό των ενοποιήσεων των επιχειρήσεων. Το Πρότυπο καλύπτει τόσο την απόκτηση με αγορά μιας επιχείρησης από μια άλλη (**an acquisition**), όσο επίσης και τη σπάνια περίπτωση μιας συνένωσης συμφερόντων - δικαιωμάτων, όπου δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ο αγοραστής (**uniting** ή **pooling of interests**).

Η λογιστική αντιμετώπιση μιας απόκτησης με **αγορά** περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του κόστους της αγοράς, τον επιμερισμό του κόστους στα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της αποκτώμενης επιχείρησης και το λογιστικό χειρισμό της προκύπτουσας θετικής ή αρνητικής υπεραξίας, τόσο κατά την αγορά όσο και μεταγενέστερα.

Στην περίπτωση της **συνένωσης των δικαιωμάτων**, αντί να αναδεικνύεται ένα δεσπόζον μέρος, οι μέτοχοι ή εταίροι των ενοποιούμενων επιχειρήσεων συμπράττουν σε μια ουσιαστικά ισότιμη συμφωνία να κατανείμουν τον έλεγχο πάνω στο σύνολο, ή σχεδόν στο σύνολο, της καθαρής περιουσίας τους και των εργασιών των επιχειρήσεων αυτών. Επιπρόσθετα, οι διοικήσεις των ενοποιούμενων επιχειρήσεων συμμετέχουν στη διοίκηση του ενοποιούμενου συγκροτήματος. Ως αποτέλεσμα, οι μέτοχοι ή εταίροι των

ενοποιούμενων επιχειρήσεων κατανέμουν αμοιβαία τους κινδύνους και τα οφέλη του συγκροτήματος αυτού.

Άλλα λογιστικά θέματα περιλαμβάνουν τον προσδιορισμό του ύψους των δικαιωμάτων της μειοψηφίας, το λογιστικό χειρισμό της απόκτησης ύστερα από σταδιακές αγορές, τις μεταγενέστερες μεταβολές του κόστους αγοράς ή του προσδιορισμού των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις.

ΔΠΧΠ 3 Ψ σκοπός του είναι ο καθορισμός της κατάλληλης χρηματοοικονομικής παρουσίασης μιας επιχείρησης η οποία συμμετέχει σε μια ενοποίηση επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, το Πρότυπο καθορίζει ότι **όλοι οι επιχειρηματικοί συνδυασμοί απεικονίζονται εφαρμόζοντας την μέθοδο της αγοράς**. Συνεπώς ο αγοραστής εμφανίζει τα αναγνωρίσιμα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις του αγοραζόμενου, σε εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία της αγοράς και επιπλέον απεικονίζει την υπεραξία της αγοράς η οποία εξετάζεται μεταγενέστερα και τακτικά για τυχόν μείωση της αξίας της παρά αποσβένεται.

2.3 Πεδίο Εφαρμογής

Το Πρότυπο εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις που συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των ΔΠΧΠ

Το ΔΠΧΠ 3 δεν ισχύει στις περιπτώσεις όπου έχουμε

- επιχειρήσεις που δημιουργούν μια κοινοπραξία,
- επιχειρηματικές ενοποιήσεις που λειτουργούν κάτω από κοινό έλεγχο,
- επιχειρηματικές ενοποιήσεις αμοιβαίων επιχειρηματικών οντοτήτων,
- επιχειρηματικές ενοποιήσεις κάτω από συμβολαιογραφική πράξη χωρίς την ύπαρξη ιδιοκτησιακής σχέσης από κάποιο από τα συνδεδεμένα μέρη.

Οι δύο πρώτες περιπτώσεις εξαιρούνταν και από το ΔΛΠ 22.

2.4 Βασικοί Ορισμοί

Πριν προχωρήσω στην αναλυτική παρουσίαση των απαιτήσεων του Προτύπου θεωρώ χρήσιμο να παραθέσω ορισμένες βασικές έννοιες οι οποίες σχετίζονται με το Πρότυπο, και οι οποίες θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση των όσων θα αναφερθούν παρακάτω.

Business combination: Combining two separate enterprises into a single economic entity as a result of one enterprise uniting with or obtaining control over the net assets and operations of another enterprise. The combination can result in a single legal entity or two separate legal entities.

Ενοποίηση επιχειρήσεων: είναι η συσπείρωση ξεχωριστών επιχειρήσεων σε οικονομικό συγκρότημα, ύστερα από συνένωση μιας επιχείρησης με μία άλλη ή ύστερα από την απόκτηση του ελέγχου πάνω στην καθαρή περιουσία και στις επιχειρηματικές δραστηριότητες μιας άλλης επιχείρησης.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 3 ο ορισμός της έννοιας της επιχειρηματικής ενοποίησης, διαμορφώνεται ως η συσπείρωση ξεχωριστών επιχειρήσεων σε μία παρουσιαζόμενη επιχειρηματική οντότητα. Το ΔΠΧΠ 3 διαχωρίζει την περίπτωση Επιχειρηματικής Ενοποίησης κάτω από κοινό έλεγχο, όπου όλες οι συνδυαζόμενες επιχειρήσεις ελέγχονται από το ίδιο μέρος ή μέρη, τόσο πριν όσο και μετά τον επιχειρηματικό συνδυασμό, ενώ ο έλεγχος δεν είναι μεταβιβάσιμος.

Acquisition: A business combination in which one of the enterprises, the acquirer, obtains control over the net assets and operations of another enterprise, the acquire, in exchange for the transfer of assets, incurrence of a liability or issue of equity.

Αγορά: είναι μια ενοποίηση επιχειρήσεων στην οποία μία από τις επιχειρήσεις, η αγοράστρια, αποκτά έλεγχο πάνω στην καθαρή περιουσία και στις επιχειρηματικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης, της αποκτώμενης, με αντάλλαγμα τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, τη δημιουργία μιας υποχρέωσης ή την έκδοση συμμετοχικών τίτλων.

Uniting of interests: A business combination in which the shareholders of the combining enterprises combine control over the whole, or effectively the whole, of their net assets and operations to achieve a continuing mutual sharing in the risks and benefits attaching to the combined entity such that neither party can be identified as the acquirer. Also called a pooling of interests.

Συνένωση συμφερόντων: είναι μια ενοποίηση επιχειρήσεων στην οποία οι μέτοχοι ή εταίροι των ενοποιούμενων επιχειρήσεων συνδυάζουν έλεγχο πάνω στο σύνολο ή σχεδόν σύνολο, της καθαρής περιουσίας και των εργασιών τους, για να επιτύχουν μια συνεχή αμοιβαία κατανομή των κινδύνων και των οφελών, που σχετίζονται με αυτή τη συγκρότηση, ούτως ώστε κανένα από τα δύο μέρη να μην μπορεί να θεωρείται αγοραστής.

Control: The power to govern the financial and operating policies of an enterprise so as to obtain benefits from its activities. If one enterprises controls another, the controlling enterprise is called the parent and the controlled enterprise is called the subsidiary.

Έλεγχος: είναι το δικαίωμα να κατευθύνεται η οικονομική και επιχειρηματική πολιτική μιας επιχείρησης, ούτως ώστε να λαμβάνονται οφέλη από τις δραστηριότητές της.

If one enterprise controls another, the controlling enterprise is called the **parent** and the controlled enterprise is called the **subsidiary**.

Μητρική: είναι μία επιχείρηση που έχει μία ή περισσότερες θυγατρικές.

Θυγατρική: είναι μια επιχείρηση που ελέγχεται από μία άλλη επιχείρηση (γνωστή ως μητρική εταιρία).

Διαχωρισμός μεταξύ της Αγοράς (Acquisition) και της συνένωσης συμφερόντων (Uniting or Pooling of Interests)

Σε όλες σχεδόν τις ενοποιήσεις επιχειρήσεων, μια από τις ενοποιούμενες επιχειρήσεις αποκτά **τον έλεγχο** πάνω στην άλλη ενοποιούμενη επιχείρηση, οπότε είναι δυνατόν να εντοπιστεί ο αγοραστής. Ο έλεγχος τεκμηριώνεται ότι αποκτάται, όταν μια από τις ενοποιούμενες επιχειρήσεις αγοράζει περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης ενοποιούμενης επιχείρησης εκτός αν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να αποδειχθεί καθαρά ότι τέτοια κυριότητα δε συνιστά έλεγχο.

Ακόμη και όταν μία από τις ενοποιούμενες επιχειρήσεις δεν αποκτά περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης ενοποιούμενης επιχείρησης, μπορεί και πάλι να είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ο αγοραστής, εφόσον μια από τις ενοποιούμενες επιχειρήσεις, ως αποτέλεσμα της ενοποίησης επιχειρήσεων, αποκτά ένα από τα ακόλουθα:

- § Τον **έλεγχο, της πλειοψηφίας, των δικαιωμάτων ψήφου** της άλλης επιχείρησης, δυνάμει συμφωνίας με άλλους επενδυτές.
- § Το **δικαίωμα να κατευθύνει την οικονομική και επιχειρηματική πολιτική** της άλλης επιχείρησης, βάσει καταστατικού ή άλλου συμβατικού όρου.
- § Το **δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειονότητα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλου ισοδύναμου διοικητικού οργάνου** της άλλης επιχείρησης.

§ Τη δυνατότητα πλειοψηφίας στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή ισοδύναμου διοικητικού οργάνου της άλλης επιχείρησης.

Παρόλο που μερικές φορές, είναι δύσκολο να εντοπιστεί ο αγοραστής, υπάρχουν συνήθως ενδείξεις της υπάρξεώς του. Για παράδειγμα:

- § Η εύλογη αξία μιας επιχείρησης είναι σημαντικά μεγαλύτερη από αυτή της άλλης ενοποιούμενης επιχείρησης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η μεγαλύτερη επιχείρηση είναι ο αγοραστής.
- § Κάποιο από τα μέρη δίδει μετρητά ως αντάλλαγμα για την απόκτηση χρηματοοικονομικών εργαλείων που εμπεριέχουν δικαιώματα ψήφου.
- § Η ενοποίηση επιχειρήσεων παρέχει το δικαίωμα στη διοίκηση της μιας επιχείρησης να κατευθύνει την εκλογή των μελών της διοίκησης της δεύτερης ενοποιούμενης επιχείρησης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η πρώτη επιχείρηση είναι η αγοράστρια.

Βασικές Διαφορές των δύο μεθόδων

Λογιστική Εξαγορών (Acquisition Accounting)	Λογιστική Ενοποίησης Συμφερόντων (Uniting of Interests Accounting)
Σε επίπεδο εταιρείας (company level)	
Απεικόνιση της εξαγορασθείσας εταιρείας στην δίκαιη αξία της (fair value).	Απεικόνιση της εξαγορασθείσας εταιρείας στην ονομαστική αξία των εκδοθεισών μετοχών (nominal value).
Δημιουργία αντίστοιχου αποθεματικού υπέρ το άρτιο (share premium account).	Δεν δημιουργείται αποθεματικό υπέρ το άρτιο.
Σε επίπεδο ομίλου (group level) και ενοποιημένων ισολογισμών (consolidated accounts)	
Δημιουργία υπεραξίας (goodwill) και απόσβεσής της μέσω των αποτελεσμάτων.	Δεν δημιουργείται υπεραξία και συνεπώς δεν επηρεάζονται τα αποτελέσματα.
Η απεικόνιση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού γίνεται σε δίκαιες αξίες (fair values).	Η απεικόνιση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού γίνεται σε λογιστικές αξίες (book values).

Οι νέες μετοχές που εκδίδονται απεικονίζονται σε αγοραίες αξίες (market values).	Οι νέες μετοχές που εκδίδονται απεικονίζονται σε λογιστικές αξίες (book values).
Η ενοποίηση αρχίζει από την ημερομηνία εξαγοράς και τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων δεν αναπροσαρμόζονται.	Η ενοποίηση αφορά όλες τις χρήσεις που παρουσιάζονται και έτσι τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων αναπροσαρμόζονται.
Τα παρακρατηθέντα κέρδη της εξαγορασθείσας εταιρείας που είχαν δημιουργηθεί προ της εξαγοράς, δεν μπορούν να διανεμηθούν στους μετόχους της ενιαίας εταιρείας.	Τα παρακρατηθέντα κέρδη της εξαγορασθείσας εταιρείας που είχαν δημιουργηθεί προ της εξαγοράς, είναι διαθέσιμα για διανομή στους μετόχους της ενιαίας εταιρείας.
Τα κόστη σχετικά με την εξαγορά (π.χ. κόστη έκδοσης νέων μετοχών, αμοιβές δικηγόρων, συμβούλων), ενσωματώνονται στην υπεραξία και κεφαλαιοποιούνται θεωρούμενα τμήμα της επένδυσης.	Τα κόστη σχετικά με την εξαγορά, επιβαρύνουν τα αποτελέσματα.

2.5 Κόστος Αγοράς

Μία αγορά πρέπει να λογιστικοποιείται στο κόστος της, το οποίο αποτελείται από τα ανταλλάγματα που δόθηκαν για την απόκτηση του έλεγχου όπως:

- § Το ποσό των μετρητών ή ταμειακών ισοδύναμων που καταβλήθηκε ή η εύλογη αξία (κατά την ημερομηνία της αγοράς) κάθε άλλου ανταλλάγματος που δόθηκε από την αγοράστρια. Τα όποια ανταλλάγματα δόθηκαν (στοιχεία του ενεργητικού, ανάληψη υποχρεώσεων, έκδοση μετοχών) θα πρέπει να αποτιμηθούν σε εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία της αγοράς.
- § Επιπλέον κάθε δαπάνη που αφορά άμεσα την συγκεκριμένη συναλλαγή.

Παραδείγματα τέτοιων δαπανών είναι οι αμοιβές ελεγκτών, λογιστών, νομικών κ.τ.λ., που λαμβάνουν μέρος στις διαδικασίες εξαγοράς. Αντιθέτως, έξοδα τα οποία δεν αποδίδονται άμεσα στην αγορά δεν περιλαμβάνονται στο κόστος της αγοράς (π.χ. κόστος ενός τμήματος εξαγορών).

Αναπροσαρμογές στο κόστος της αγοράς από ενδεχόμενα μελλοντικά οικονομικά γεγονότα.

Στην περίπτωση που στο συμφωνητικό αγοράς υπάρχει όρος ο οποίος επηρεάζει το κόστος της αγοράς βάση κάποιου μελλοντικού οικονομικού γεγονότος (π.χ. επιπλέον ποσό στους μετόχους της αγοραζόμενης εάν επιτευχθούν κέρδη μέσα στις επόμενες χρήσεις), τότε το γεγονός αυτό θα πρέπει να επηρεάσει το κόστος κατά την ημερομηνία της αγοράς, μόνο εάν το γεγονός αυτό είναι πιθανό να συμβεί και μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα.

Στην περίπτωση που στο κόστος της αγοράς συμπεριληφθεί μια πρόβλεψη σύμφωνα με τα προαναφερθέντα της ανωτέρω παραγράφου, η οποία όμως στο μέλλον δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται, τότε το κόστος της αγοράς θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί ανάλογα.

Αντίθετα, στην περίπτωση που κατά την ημερομηνία της αγοράς ένας όρος δεν έχει σημαντικές πιθανότητες επίτευξης ή δεν μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα και δεν έχει συμπεριληφθεί στο κόστος της αγοράς αλλά στο μέλλον οι πιθανότητες επίτευξης αυξηθούν, τότε θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί το κόστος τα αγοράς.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι η μέθοδος της αγοράς εφαρμόζεται από την ημερομηνία της αγοράς, η οποία είναι η ημερομηνία εκείνη από την οποία η αγοράστρια αποκτά τον έλεγχο της αγοραζόμενης (ΔΛΠ 27 «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και Λογιστική Επενδύσεων σε θυγατρικές»).

Η τεκμηρίωση της απόκτησης του ελέγχου δεν είναι αναγκαίο να υποστηρίζεται από νομικά έγγραφα. Όλες οι συνθήκες και τα οικονομικά γεγονότα που συνδέονται με μια αγορά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό της ημερομηνίας αγοράς.

2.6 Αναγνώριση Και Κατανομή Των Αποκτηθέντων Στοιχείων Του Ενεργητικού

Η αγορά των μετοχών μιας επιχείρησης, ισοδυναμεί με την αγορά των επιμέρους στοιχείων του ενεργητικού, των υποχρεώσεων και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων της αγοραζόμενης.

Πρέπει λοιπόν η αγοράστρια να αναγνωρίσει και κατόπιν να κατανείμει το κόστος της αγοράς στα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις επί των οποίων αποκτά έλεγχο η μητρική.

Τα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει να αποτιμηθούν σε εύλογες αξίες, εκτός των διαθέσιμων προς πώληση στοιχείων του ενεργητικού που σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 5 (μη κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση και διακοπείσες εκμεταλλεύσεις) θα πρέπει να αναγνωριστούν σε εύλογες αξίες μειωμένες κατά τα έξοδα που θα προκύψουν κατά την πώληση τους.

2.7 Προσδιορισμός Εύλογης Αξίας Των Στοιχείων Του Ενεργητικού Και Υποχρεώσεων Που Αποκτήθηκαν

Κατά την πραγματοποίηση μιας αγοράς, τα επί μέρους περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις που αποκτήθηκαν θα πρέπει να προσδιορίζονται στις **εύλογες (fair values)** τους αξίες με βάση την προτιθέμενη χρήση τους από την αγοράστρια.

Στοιχείο του Ενεργητικού ή Υποχρέωση	Αποτίμηση
Διαπραγματεύσιμα Χρηματοοικονομικά Εργαλεία	Στις εύλογες αξίες.
Μη διαπραγματεύσιμα Χρηματοοικονομικά Εργαλεία	Σε εκτιμώμενες αξίες που λαμβάνουν υπόψη δείκτες όπως τιμή /κέρδη, μερισματικής απόδοσης και αναμενόμενους ρυθμούς ανάπτυξης συγκρίσιμων χρηματοοικονομικών εργαλείων επιχειρήσεων με κοινά χαρακτηριστικά.
Εισπρακτέες Απαιτήσεις (κυρίως για μακροπρόθεσμες απαιτήσεις)	Σε εύλογες αξίες εισπρακτέων ποσών (για ουσιώδεις διαφορές) μείον τις προβλέψεις επισφαλειών και τις πιθανές δαπάνες είσπραξης των απαιτήσεων.
Έτοιμα Προϊόντα και εμπορεύματα	Σε τιμές πώλησης μείον το κόστος διάθεσης και ενός εύλογου ποσού κέρδους.
Ημικατεργασμένα	Σε τιμές πώλησης των ετοιμών μείον το κόστος περάτωσης, το κόστος διάθεσης και ενός εύλογου ποσού κέρδους.
Α' Ύλες	Στο τρέχον κόστος αντικατάστασης.
Γήπεδα και κτίρια	Στην εύλογη αξία τους.
Μηχανήματα και εξοπλισμός	Στην αγοραία αξία τους προσδιοριζόμενη κατ' εκτίμηση. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει αξιόπιστη εκτίμηση της αγοραίας αξίας τους, τότε θα αποτιμηθούν λαμβάνοντας υπόψη τα αναμενόμενα έσοδα ή το κόστος αντικατάστασής τους.
Ασώματες Ακινήτοποιήσεις	Στην εύλογη αξία τους. Εάν διαπραγματεύονται σε μια ενεργή αγορά στην τιμή διαπραγμάτευσης, ενώ αν δεν υπάρχει ενεργή αγορά στην αξία που θα τα αγόραζε η επιχείρηση σε μια «δίκαιη» συναλλαγή.
Απαιτήσεις και υποχρεώσεις για καθορισμένες παροχές στο προσωπικό	Στην αναλογιστική παρούσα αξία των παροχών αποχώρησης μείον την εύλογη αξία των τυχόν στοιχείων του ενεργητικού του προγράμματος.
Φορολογικές Απαιτήσεις και υποχρεώσεις	Στο ποσό των φορολογικών ωφελειών ή των πληρωτέων φόρων σε σχέση με τα ενοποιημένα καθαρά κέρδη ή ζημιές. Τα φορολογικά στοιχεία του ενεργητικού ή υποχρεώσεις προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη τυχόν επιδράσεις αναπροσαρμογών σε εύλογες αξίες για σκοπούς ενοποίησης και

	δεν προεξοφλείται.
Μακροπρόθεσμες, βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, γραμμάτια πληρωτέα και προβλέψεις.	Σε παρούσες αξίες για ουσιώδεις διαφορές.
Επαχθείς συμβάσεις και λοιπές δεσμεύσεις	Σε παρούσες αξίες των ποσών που θα καταβληθούν.
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	Στα ποσά τα οποία ένα τρίτο μέρος θα πλήρωνε αναλαμβάνοντας αυτές τις υποχρεώσεις. Αυτό το ποσό θα πρέπει να απεικονίζει όλες τις προσδοκίες σχετικά με πιθανές ταμειακές εκροές και όχι μόνο αυτές που θεωρούνται ποιο πιθανές.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ΔΛΠ 22 παρέχεται η επιλογή μεταξύ δύο τρόπων χειρισμού (βασικός και εναλλακτικός) σχετικά με την με την αποτίμηση των επιμέρους (αναγνωρίσιμων) στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων της αγοραζόμενης (σε εύλογες αξίες) και τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων μειοψηφίας πάνω σε αυτά.

	Βασικός τρόπος χειρισμού	Εναλλακτικός τρόπος χειρισμού
Στοιχεία του Ενεργητικού και υποχρεώσεις θυγατρικής	Στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία αγοράς μειωμένη με την αναλογία των δικαιωμάτων μειοψηφίας.	Στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία αγοράς.
Αποτίμηση Αναλογίας μητρικής σε στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις θυγατρικής	Στο ποσό που αντιστοιχεί στην αναλογία της μητρικής πάνω στην εύλογη αξία των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων της θυγατρικής κατά την ημερομηνία της αγοράς.	
Αποτίμηση δικαιωμάτων μειοψηφίας σε στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις θυγατρικής	Στην λογιστική αξία τους πριν από την ημερομηνία αγοράς με βάση το ποσοστό που αναλογεί στην μειοψηφία.	Στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία αγοράς με βάση το ποσοστό που αναλογεί στην μειοψηφία.

2.8 Διαδοχικές Αγορές Μετοχών

Μια αγορά μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερες από μία πράξεις ανταλλαγής, όπως για παράδειγμα, όταν επιτυγχάνεται σταδιακά με διαδοχικές αγορές στο χρηματιστήριο. Όταν συμβαίνει αυτό, κάθε σημαντική πράξη **αντιμετωπίζεται ξεχωριστά** για το σκοπό του προσδιορισμού της εύλογης αξίας της αγοράς. **Δηλαδή με κάθε αγορά αποτιμώνται σε εύλογες αξίες, τα στοιχεία του ενεργητικού, οι υποχρεώσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις στην ημερομηνία της τελευταίας αγοράς και προσδιορίζεται υπεραξία.**

Οι εύλογες αξίες των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων μπορεί να ποικίλουν κατά την ημερομηνία της κάθε πράξης ανταλλαγής. Αν όλα τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις, που σχετίζονται με μια απόκτηση, επαναπροσδιορίζονται στις εύλογες αξίες κατά το χρόνο των διαδοχικών αγορών, κάθε αναπροσαρμογή που σχετίζεται με τα ήδη κατεχόμενα δικαιώματα της αγοράστριας, αντιμετωπίζεται ως αναπροσαρμογή και λογιστικοποιείται αναλόγως. Έτσι σε περίπτωση αναπροσαρμογής στοιχείου του ενεργητικού ή υποχρέωσης που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της υπεραξίας σε προηγούμενη αγορά, θα **αναπροσαρμόσει** το ποσό της υπεραξίας αυτής.

2.9 Υπεραξία Της Αγοράς

Κάθε υπέρβαση του κόστους αγοράς πάνω από τα δικαιώματα του αγοραστή στην εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, κατά την ημερομηνία της πράξης ανταλλαγής, πρέπει να περιγράφεται ως υπεραξία και να καταχωρείται ως ένα στοιχείο του ενεργητικού.

Η υπεραξία που προκύπτει κατά την αγορά, αντιπροσωπεύει μια πληρωμή της αγοράστριας για την προοπτική μελλοντικών οικονομικών οφελών, τα οποία δεν μπορούν να αναγνωριστούν και να απεικονιστούν ξεχωριστά στις οικονομικές καταστάσεις.

Μετά την αρχική αναγνώριση ο αγοραστής θα πρέπει να **αποτιμά** την υπεραξία στο κόστος μείον τις σωρευμένες ζημιές από μείωση της αξίας στοιχείων του ενεργητικού. Σύμφωνα με το ΔΠΧΠ **3**, η υπεραξία δεν θα πρέπει να αποσβένεται αλλά να εξετάζεται ετήσια ή και σε συχνότερο χρονικό διάστημα για τυχόν μείωση της αξίας της, εάν υπάρχουν γεγονότα που υποδεικνύουν ενδείξεις ζημιάς (σύμφωνα με το ΔΛΠ **36** «**Impairment of assets**»).

Το ΔΛΠ **22** προβλέπει ότι η υπεραξία πρέπει να **αποσβένεται** πάνω σε μια συστηματική βάση κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής της. Η περίοδος απόσβεσης πρέπει να αντανακλά την ορθή εκτίμηση της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας μελλοντικά οικονομικά οφέλη αναμένονται να εισρεύσουν στην επιχείρηση. Υπάρχει μαχητή εκδοχή ότι η ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας **δεν πρέπει να ξεπερνά τα είκοσι χρόνια** από την αρχική καταχώρηση.

Πολλοί παράγοντες χρειάζεται να ληφθούν υπόψη στην εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής της υπεραξίας, συμπεριλαμβάνοντας:

- (α) τη φύση και την προβλεπόμενη ζωή της αποκτηθείσας επιχείρησης,
- (β) τη σταθερότητα και την προβλεπόμενη ζωή του κλάδου επιχειρήσεων **με τον οποίο η υπεραξία συνδέεται,**
- (γ) τη δημόσια πληροφόρηση για τα χαρακτηριστικά της υπεραξίας σε όμοιες επιχειρήσεις ή βιομηχανίες και τους τυπικούς κύκλους ζωής των ομοίων επιχειρήσεων,
- (δ) τις επιδράσεις της απαξίωσης του προϊόντος, τις μεταβολές στη ζήτηση και άλλους οικονομικούς παράγοντες για την επιχείρηση που αποκτήθηκε,
- (ε) την αναμενόμενη διάρκεια υπηρεσίας των στελεχών ή ομάδων εργαζομένων και αν η επιχείρηση που αποκτήθηκε θα διευθυνόταν επαρκώς από μια άλλη διευθυντική ομάδα,
- (στ) το επίπεδο των δαπανών συντήρησης ή της χρηματοδότησης που χρειάζεται για να λάβει τα αναμενόμενα μελλοντικά οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση που αποκτήθηκε και την ικανότητα της εταιρίας και την πρόθεση να φθάσει σε τέτοιο επίπεδο,
- (ζ) αναμενόμενες ενέργειες των ανταγωνιστών ή πιθανών ανταγωνιστών, και

(η) την περίοδο ελέγχου πάνω στην επιχείρηση που αποκτήθηκε και νομικούς, κανονιστικούς ή συμβατικούς όρους που επηρεάζουν την ωφέλιμη ζωή της.

Αν η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας είναι ουσιωδώς διαφορετική από προηγούμενες εκτιμήσεις, η περίοδος απόσβεσης πρέπει να μεταβάλλεται αναλόγως.

Η εκτίμηση **αναθεωρείται** εάν:

- § μεταβλήθηκαν οι συνθήκες στις οποίες στηρίχθηκε η προηγούμενη εκτίμησή
- § προέκυψαν νέες πληροφορίες, ή αποκτήθηκε νέα εμπειρία

Στην περίπτωση που το κόστος της αγοράς είναι μικρότερο από το μερίδιο του αγοραστή στην καθαρή θέση του αγοραζόμενου, τότε ο αγοραστής θα πρέπει να υπολογίσει ξανά το κόστος της αγοράς, τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της αγοραζόμενης και να αναγνωρίσει **απ' ευθείας στα αποτελέσματα της χρήσης ως έσοδο**, οποιοδήποτε πλεόνασμα παρέμεινε μετά τον επανυπολογισμό.

Το έσοδο αυτό μπορεί να αντιπροσωπεύει:

- § Λάθη στον υπολογισμό της εύλογης αξίας, είτε του κόστους αγοράς είτε των αναγνωρίσιμων στοιχείων του ενεργητικού, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων.
- § Τη διαφορά μεταξύ των διατάξεων ενός λογιστικού Προτύπου για την αποτίμηση ενός στοιχείου του ενεργητικού, σε αξία που δεν συμπίπτει με την εύλογη αξία τους, σε σχέση με την αποτίμηση σε εύλογες αξίες του ίδιου στοιχείου για σκοπούς ενοποίησης.
- § Μια «προνομιακή» αγορά που επιτεύχθηκε μέσα από επιτυχημένες διαπραγματεύσεις.

Το ΔΛΠ 22 διαχωρίζει την υπεραξία σε θετική (κόστος αγοράς > από το μερίδιο του αγοραστή στην καθαρή θέση της αγοραζόμενης) και σε αρνητική (κόστος αγοράς < από το μερίδιο του αγοραστή στην καθαρή θέση της αγοραζόμενης).

Αντίθετα στο ΔΠΧΠ 3 δεν γίνεται διαχωρισμός και ως υπεραξία θεωρείται μόνο η θετική υπεραξία η οποία και αναγνωρίζεται, ενώ η αρνητική υπεραξία μεταφέρεται απ' ευθείας στα έσοδα της χρήσης.

2.10 Σύνοψη Διαφορών Στον Χειρισμό Της Υπεραξίας Μεταξύ Του ΔΛΠ 22 Και Του ΔΠΧΠ 3

	ΔΠΧΠ 3	ΔΛΠ 22
Λογιστική απεικόνιση	Όλες οι ενοποιήσεις απεικονίζονται μόνο με την μέθοδο της αγοράς ⇒	Οι ενοποιήσεις ανάλογα με τα χαρακτηριστικά μπορούσαν να απεικονιστούν είτε με την μέθοδο της αγοράς είτε με την μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων. Αναγνωρίζεται στην κατανομή του κόστους της αγοράς ακόμα και εάν δεν υπάρχει υποχρέωση της αγοραζόμενης κατά την ημερομηνία της αγοράς αρκεί να πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια:
Αναγνώριση κόστους αναδιοργάνωσης	Αναγνωρίζεται στην κατανομή του κόστους της αγοράς εάν η αγοραζόμενη έχει αναλάβει την υποχρέωση κατά την ημερομηνία τη αγοράς και πληρούνται τα κριτήρια του ΔΛΠ 37 ⇒	<ul style="list-style-type: none"> • έχει αναπτύξει κατά την ημερομηνία της αγοράς ή πριν, τα κύρια χαρακτηριστικά ενός προγράμματος (επιχειρηματικού πλάνου) • έχει δημιουργήσει, με δήλωση των κυρίων χαρακτηριστικών του προγράμματος κατά ή πριν την ημερομηνία της αγοράς, μια βάσιμη προσδοκία σε αυτούς που επηρεάζονται από το πρόγραμμα • έχει αναπτύξει νωρίτερα, των τριών μηνών μετά την ημερομηνία της αγοράς και την ημερομηνία που η ετήσιες οικονομικές καταστάσεις εγκρίνονται, τα κύρια χαρακτηριστικά σε ένα λεπτομερειακό πρόγραμμα
Αναγνώριση ενδεχόμενων υποχρεώσεων	Αναγνωρίζονται ξεχωριστά ως υποχρεώσεις στον ενοποιημένο εάν μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. ⇒	Περιλαμβάνονται μέσα στην υπεραξία αγοράς αυξάνοντας την.
Αναγνώριση ασώματων	Δεν υπάρχει το κριτήριο της ⇒	Αναγνωρίζεται εάν είναι πιθανό ότι τα μελλοντικά

παγίων	πιθανότητας αφού αυτό θεωρείται δεδομένο. Θα πρέπει να μπορεί να αποτιμηθεί με επαρκή αξιόπιστία.	οικονομικά του οφέλη θα εισέλθουν στην επιχείρηση και ότι μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.
Αποτίμηση αναγνωρίσιμων στοιχείων του ενεργητικού	Καταργείται ο βασικός τρόπος χειρισμού του ΔΛΠ 22 και ακολουθείται μόνο ο ⇒ εναλλακτικός τρόπος χειρισμού.	<p>Ακολουθείται είτε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ο βασικός όπου απεικονίζεται μόνο το μερίδιο στην τρέχουσα αξία των μετόχων της μητρικής, είτε • ο εναλλακτικός τρόπος όπου απεικονίζεται το μερίδιο στην τρέχουσα αξία των μετόχων και της μητρικής και της μειοψηφίας.
Θετική υπεραξία	Αναγνωρίζεται στο κόστος και εξετάζεται ετήσια ή και συχνότερα για το εάν ⇒ συντρέχουν λόγοι μείωσης της αξίας της.	<p>Αναγνωρίζεται στο κόστος και στη συνέχεια πρέπει να αποσβένεται λογίζοντάς την ως ένα έξοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής της. Η απόσβεση γίνεται με την άμεση μέθοδο και δεν μπορεί να υπερβεί τα 20 έτη (εκτός εάν μεγαλύτερη περίοδος ή μέθοδος απόσβεσης μπορεί να αιτιολογηθεί. Η υπεραξία πρέπει να εξετάζεται συχνά για λόγους μείωσης της αξίας της. Στο βαθμό που η αρνητική υπεραξία αντανάκλα εκτιμήσεις της μητρικής για μελλοντικές ζημιές η αρνητική υπεραξία θα αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις και θα μεταφερθεί ως έσοδο κατά την χρονική περίοδο που θα προκύψουν οι ζημιές. Εάν η αρνητική υπεραξία δεν αφορά μελλοντικές ζημιές τότε:</p>
Αρνητική υπεραξία	Αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης ως έσοδο ανεξάρτητα από το τι ⇒ αφορά.	<ul style="list-style-type: none"> • Το ποσό της αρνητικής υπεραξίας που δεν υπερβαίνει την εύλογη αξία των μη νομισματικών στοιχείων του ενεργητικού πρέπει να αντιμετωπίζεται ως έσοδο επομένων χρήσεων και να αναγνωρίζεται ως έσοδο σε συστηματική βάση πάνω στην περίοδο της ωφέλιμης ζωής του μη νομισματικού στοιχείου. • Η εναπομένουσα αρνητική υπεραξία θα πρέπει να λογίζεται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης.

3. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΛΠ 22 ΜΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

ΔΛΠ 22 : ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ SIC 9 : Διάκριση μεταξύ εξαγοράς και Συνάθροισης Συμφερόντων SIC 22: Μεταγενέστερη Αναθεώρηση τρέχουσας Αξίας και Υπεραξίας	
Ελληνικό Δίκαιο	ΔΛΠ 22 / SIC 9 / SIC 22
<p>Ο Κ.Ν.2190/1920 αρ.68 – 70 και 103, ομιλεί περί συγχώνευσης για περιπτώσεις όπου υπάρχει 100% θυγατρική εταιρεία.</p> <p>Στις άλλες περιπτώσεις, ο Κ.Ν.2190/1920 αποδέχεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τον νόμο Ν.2515/97 για τις συγχωνεύσεις τραπεζικών ιδρυμάτων όπου επιτρέπεται η αποτίμηση των παγίων σε τρέχουσες αξίες, καθώς επίσης και η τεχνική συνάθροισης συμφερόντων (συμφηρισμός μόνο του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφώμενης). - Τον Ν.1297/72 για συγχωνεύσεις λοιπών εταιρειών όπου και επιβάλλεται η αποτίμηση των παγίων σε τρέχουσες αξίες (αρ. 9) και δεν αναγνωρίζονται οι φορολογικές ζημιές της απορροφώμενης. - Τον Ν.2166/93 όπου δεν επιβάλλεται αποτίμηση σε τρέχουσες αξίες όμως αναγνωρίζονται οι φορολογικές ζημιές της απορροφώμενης, και γίνεται με τεχνική της συνάθροισης συμφερόντων. 	<p>Υπάρχουν δύο τύποι μετασχηματισμών επιχειρήσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - πραγματικές εξαγορές (acquisitions) και - ενώσεις συμφερόντων (pooling of interests). <p>Το ΔΛΠ 22 θεωρεί όλες τις πράξεις συγχωνεύσεων και εξαγορών ως «εξαγορές» (acquisitions) με άμεση αναγνώριση υπεραξίας (goodwill) που προκύπτει σαν διαφορά μεταξύ του τιμήματος που πληρώθηκε η ανταλλάχθηκε και το αντίστοιχο ποσοστό της καθαρής θέσης της αγορασθείσας εταιρείας, εκπεφρασμένα σε αγοραίες αξίες (fair value).</p> <p>Εάν το τίμημα δεν καταβάλλεται με μετρητά αλλά με πίστωση ορισμένης χρονικής διάρκειας, τότε για τον υπολογισμό του κόστους αγοράς υπολογίζεται η παρούσα αξία του επί πιστώσει τιμήματος, και εν συνεχεία ενδεχομένως η τυχόν υπεραξία.</p> <p>Για να αναγνωρισθεί μία συγχώνευση σαν «pooling or uniting of interests» πρέπει να συντρέχουν οι εξής τρεις προϋποθέσεις ταυτοχρόνως :</p> <ul style="list-style-type: none"> • σχετική αναλογία στις αγοραίες αξίες των δυο εμπλεκόμενων εταιρειών • συνέχιση περίπου του ίδιου ποσοστού ψήφου των εταιρών και στην νέα εταιρεία • ανταλλαγή η συνάθροιση πλειοψηφικών πακέτων από κάθε μία από τις εταιρείες <p>Επίσης όταν δεν είναι δυνατόν να εντοπισθεί ο αγοραστής, τότε η συγχώνευση θεωρείται «pooling or uniting of interests». Αυτό αναλύεται και στην SIC 9.</p>

<p>Γενικά στα Ελληνικά πρότυπα, οι συγχωνεύσεις θεωρούνται νομικής μορφής μετασχηματισμοί και όχι εξαγορές και λογίζονται με τη μέθοδο της συνάθροισης συμφερόντων.</p> <p>Σπάνια αναγνωρίζεται υπεραξία, η οποία και αποσβένεται σε 5 χρόνια ισόποσα.</p> <p>Το κόστος αγοράς είναι η ονομαστική αξία του ποσού που πληρώνεται.</p> <p>Η αρνητική υπεραξία αναγνωρίζεται μόνο κατά την ενοποίηση και εγγράφεται απευθείας στην καθαρή θέση (σαν “διαφορά ενοποίησης”).</p>	<p>Στο «pooling of interest» δεν αναγνωρίζεται υπεραξία (goodwill) λογιστικά. Όλα τα σχετικά έξοδα, πρέπει να πάνε στα αποτελέσματα.</p> <p>Η απόσβεση του goodwill γίνεται στην εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή του η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 20 χρόνια. Κάθε χρόνο γίνεται επανεκτίμηση αυτής (impairment test), και αν προκύψει διαφορά, τότε λογίζεται σαν διόρθωση.</p> <p>Η SIC 22 ορίζει ότι το κόστος αγοράς (που διαμόρφωσε την υπεραξία) επιτρέπεται να αλλάξει μεταγενέστερα, όταν υπάρξουν</p> <ul style="list-style-type: none"> - μεταβολές σε μελλοντικά γεγονότα και εκτιμήσεις που είχαν γίνει αρχικά οπότε γίνεται αναγκαίο να αναθεωρηθεί πάλι η τρέχουσα αξία της αγορασθείσας εταιρείας και - όταν το αρχικό τίμημα υποστεί αλλαγή ένεκα διαφόρων αιτιών και συμφωνιών. <p>Η αρνητική υπεραξία [negative goodwill] (που προκύπτει όταν το κόστος απόκτησης των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων είναι μικρότερο της πραγματικής αξίας τους) θα πρέπει να μειώνει αναλογικά την αξία των αποκτούμενων στοιχείων. Όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, η διαφορά που προκύπτει χαρακτηρίζεται ως αρνητική υπεραξία και απεικονίζεται αφαιρετικά του ενεργητικού στην υπεραξία, το οποίο αποσβένεται σε 5 έτη η έως το πολύ 20 έτη όταν μπορεί να αιτιολογηθεί.</p> <p>Το ΔΛΠ 22 δεν εφαρμόζεται όταν οι συναλλαγές εξαγορών και συγχωνεύσεων γίνονται μεταξύ εταιρειών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο.</p>
---	--

Φορολογικά Σχόλια

Διαφορετικές Μέθοδοι Λογιστικής Εξαγορών και Συγχωνεύσεων

Τα ΔΛΠ διακρίνουν μεταξύ δύο λογιστικών μεθόδων για την απεικόνιση εξαγορών και συγχωνεύσεων. Η επιλογή μεθόδου δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά εξαρτάται από τα κριτήρια που τα ίδια τα ΔΛΠ θέτουν.

Οι συγχωνεύσεις ρυθμίζονται στο Ελληνικό δίκαιο από ένα εκτενές πλέγμα διατάξεων και για φορολογικούς σκοπούς, διέπονται από δύο νομοθετήματα, το Ν.Δ. 1297/1972, και τον Ν.2166/1993.

Με τον Ν.1297/72, επιβάλλεται αποτίμηση παγίων σε τρέχουσες αξίες με βάση την εκτίμηση της επιτροπής του άρθρου 9 του Κ.Ν.2190/20. Άρα προκύπτει υπεραξία – goodwill, η οποία όμως κατ' αρχήν δεν υπόκειται άμεσα σε φόρο.

Ο Ν.2166/93 δεν επιβάλλει αποτίμηση σε τρέχουσες αξίες, άρα δεν προκύπτει goodwill (υπό το πρίσμα αυτό η συγχώνευση μπορεί να νοηθεί ως “συνάθροιση” συμφερόντων).

Περαιτέρω, και ειδικά για μετασχηματισμούς πιστωτικών ιδρυμάτων, ισχύει το άρθρο 16 του Ν. 2515/97, ο οποίος επιτρέπει τόσο την αποτίμηση της απορροφώμενης σε τρέχουσες αξίες με βάση τις εκτιμήσεις της επιτροπής του άρθρου 9, όσο και τη χωρίς αποτίμηση ενοποίηση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού στη λογιστική τους αξία.

Με την εφαρμογή των ΔΛΠ, δεν τίθεται ζήτημα διαφορετικού τρόπου υλοποίησης εξαγορών και συγχωνεύσεων, καθόσον τα ΔΛΠ θέτουν συγκεκριμένα κριτήρια σχετικά με τη μέθοδο που θα ακολουθηθεί, ενώ με τις ισχύουσες διατάξεις, που έχουν διαμορφωθεί γύρω από έναν άξονα φορολογικών διευκολύνσεων, είναι απλά θέμα επιλογής των εμπλεκόμενων μερών.

Ο διαφορετικός τρόπος αντιμετώπισης των συγχωνεύσεων ενδεχομένως να οδηγήσει στην εξέταση νέων φορολογικών θεμάτων ή στην αναθεώρηση ζητημάτων που ήδη έχουν τεθεί και αντιμετωπισθεί με τις ισχύουσες διατάξεις. Τέτοια θέματα είναι:

- η φορολογική αναγνώριση της απόσβεσης της τυχόν δημιουργούμενης υπεραξίας
- ο φορολογικός χειρισμός της θετικής ή και αρνητικής υπεραξίας που μπορεί να προκύψει κατά την υλοποίηση συγχώνευσης με βάση τα ΔΛΠ
- ο φορολογικός χειρισμός των αποσβέσεων που θα διενεργεί η αποκτώσα επιχείρηση επί των εισφερομένων στοιχείων ενεργητικού που έχουν καταχωρηθεί στην εύλογη αξία
- αναγνώριση και μεταφορά προϋπαρχόντων φορολογικών πλεονεκτημάτων των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων (π.χ. φορολογικές ζημίες, αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση επί αφορολογήτων εσόδων/κερδών).
-

Γ' ΚΕΦΑΛΑΙΟ

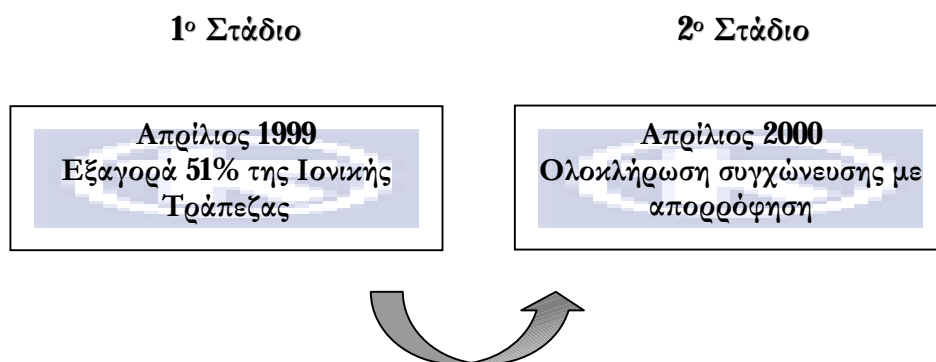
Στο κεφάλαιο αυτό θα πραγματοποιηθεί η μελέτη περιπτώσεων συγχωνεύσεων, οι οποίες επιλέχθηκαν από τον χρηματοπιστωτικό τομέα της χώρας μας. Θα εξετασθεί ο λογιστικός χειρισμός που ακολούθησαν οι απορροφώσες εταιρείες κατά την απεικόνιση των πράξεων εξαγορών και συγχωνεύσεων στα λογιστικά τους βιβλία, στη συνέχεια θα προσδιορισθεί η αντιμετώπιση των ιδίων περιπτώσεων με βάση τα ΔΛΠ και τα ΔΠΧΠ και τέλος θα αναφερθούν οι επιδράσεις στις οικονομικές καταστάσεις των εν λόγω εταιρειών από την εφαρμογή των ΔΛΠ.

1. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΥΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ IAS ΚΑΙ IFRS

Εισαγωγή

Η επιλογή των ακόλουθων περιπτώσεων, έγινε καθώς κρίθηκαν –μεταξύ άλλων-, ως από τις πιο αντιπροσωπευτικές για τον εντοπισμό των διαφορών μεταξύ των ελληνικών και των διεθνών λογιστικών προτύπων.

A. Alpha Τράπεζα Πίστεως Α.Ε. – Ιονική Τράπεζα

1^ο Στάδιο

Στις **29/3/99** το Δ.Σ. της Εμπορικής Τράπεζας αποφάσισε όπως μεταβιβάσει το **51%** του μετοχικού κεφαλαίου της Ιονικής στην **Alpha** Τράπεζα Πίστεως. Ήταν η μεγαλύτερη μέχρι τότε ιδιωτικοποίηση κρατικής τράπεζας με τίμημα εξαγοράς **798 εκ. ευρώ (272 δις. Δρχ.)**. Ο όμιλος της Ιονικής Τράπεζας διέθετε δίκτυο **230** υποκαταστημάτων, καταστήματα στο Λονδίνο και τη Σόφια, πέντε θυγατρικές χρηματοπιστωτικές εταιρίες (Α.Ε.Δ.Α.Κ., Επενδύσεων, **Finance**, **Leasing**, Χρηματοπιστωτική), την Ιονική - Εκπαιδευτική και την Ιονική Ξενοδοχειακή ιδιοκτήτρια των ξενοδοχείων **Athens Hilton** και **Rhodos Imperial**.

Λογιστική Αντιμετώπιση της Alpha Τράπεζας Πίστεως

Ως άμεση λογιστική επίδραση της παραπάνω αγοράς στις Οικονομικές Καταστάσεις της Alpha Τράπεζας Πίστεως, ήταν η δημιουργία **Goodwill** ποσού **238 δις. Δρχ.** περίπου, που εμφανίστηκε στον **Ενοποιημένο Ισολογισμό** της **31/12/1999**. Η υπεραξία αυτή προέκυψε από τη διαφορά του τιμήματος και της λογιστικής αξίας των μετοχών της Ιονικής Τράπεζας.

Επιπλέον η Alpha Τράπεζας Πίστεως, αποφάσισε την απόσβεση του παραπάνω **Goodwill**, μέσα σε **20** έτη σύμφωνα με το **IAS 22**, αντί των **5** ετών που προβλέπεται από τον **Κ.Ν.2190/1920**. Αποτέλεσμα αυτού του χειρισμού ήταν, τα ενοποιημένα αποτελέσματα της χρήσης **1999** να επιβαρυνθούν με την απόσβεση του **1/20** της παραπάνω υπεραξίας, ήτοι ποσό **12** δις. Δρχ.

Αντιμετώπιση με βάση το IAS 22 και το IFRS 3 για τον προσδιορισμό του πραγματικού Goodwill

Η εξαγορά του **51%** των μετοχών της Ιονικής Τράπεζας εξομοιώνεται σύμφωνα με το ΔΛΠ **22** με αγορά, παρά με συνένωση συμφερόντων, καθώς είναι ξεκάθαρο ότι η Alpha Τράπεζα Πίστεως είναι ο αγοραστής καθώς συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις :

- § Η εύλογη αξία της Alpha Τράπεζα Πίστεως είναι σημαντικά μεγαλύτερη από αυτή της Ιονικής Τράπεζας.
- § Η Alpha Τράπεζα Πίστεως έδωσε μετρητά ως αντάλλαγμα για την απόκτηση χρηματοοικονομικών εργαλείων που εμπεριέχουν δικαιώματα ψήφου.

Σημειώνεται ότι με βάση το **IFRS 3**, δεν τίθεται θέμα προσδιορισμού της ενοποίησης των δύο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς σύμφωνα με αυτό, όλοι οι επιχειρηματικοί συνδυασμοί απεικονίζονται με τη μέθοδο της αγοράς.

Περαιτέρω, οι χειρισμοί που θα έπρεπε να ακολουθηθούν για την πραγματοποίηση του εν λόγω επιχειρηματικού συνδυασμού με βάση το **IAS 22** και το **IFRS 3**, είναι οι ακόλουθοι:

1. Προσδιορισμός των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν σε **fair values**

⇒ Η αγορά των μετοχών της Ιονικής Τράπεζας από την **Alpha** Τράπεζα Πίστεως, ισοδυναμεί με την αγορά των επιμέρους στοιχείων του Ενεργητικού, των Υποχρεώσεων και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων της Ιονικής Τράπεζας. Τα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει κατά την ημερομηνία αγοράς να αποτιμηθούν σε **εύλογες αξίες** είτε με το βασικό τρόπο χειρισμού είτε με τον εναλλακτικό τρόπο χειρισμού, σύμφωνα με όσα προβλέπει το ΔΛΠ **22** και όπως αυτοί περιγράφηκαν στην παράγραφο **2.7**.

Σημειώνεται ότι, όπως ήδη έχει αναφερθεί, το ΔΠΧΠ **3** σε αντίθεση με το ΔΛΠ **22** δεν παρέχει την ευχέρεια επιλογής μεταξύ δύο μεθόδων για την αποτίμηση και αναγνώριση των αποκτηθέντων στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων στον ενοποιημένο ισολογισμό. Αντίθετα συντάσσεται με τον εναλλακτικό τρόπο χειρισμού του ΔΛΠ **22**, ορίζοντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού και οι υποχρεώσεις πρέπει να αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της αγοράς. Επίσης και τα δικαιώματα μειοψηφίας θα πρέπει υπολογίζονται στη βάση των εύλογων αξιών.

2. Προσδιορισμός του **Goodwill**

⇒ Η **Alpha** Τράπεζα Πίστεως κατά την ημερομηνία της αγοράς, θα έπρεπε να αναγνωρίσει την υπεραξία που προέκυψε από την αγορά, ως ένα στοιχείο του ενεργητικού και να την απεικονίσει στο κόστος. Το κόστος αυτό θα ισούται με το πλεόνασμα του κόστους της αγοράς πάνω από το μερίδιο της Ιονικής Τράπεζας, στα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της.

Σημειώνεται ότι, όπως ήδη έχει αναφερθεί, στην περίπτωση που το κόστος της αγοράς είναι μικρότερο από το μερίδιο της **Alpha Τράπεζας Πίστεως** στην καθαρή θέση της Ιονικής, τότε η **Alpha Τράπεζα Πίστεως**, θα πρέπει να υπολογίσει ξανά το κόστος της αγοράς, τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της αγοραζόμενης και να αναγνωρίσει απ' ευθείας στα αποτελέσματα της χρήσης ως έσοδο, οποιοδήποτε πλεόνασμα παρέμεινε μετά τον επανυπολογισμό.

3. Εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής και απόσβεση του **Goodwill**

⇒ Μετά τον προσδιορισμό και την αναγνώριση του **Goodwill**, η **Alpha Τράπεζα Πίστεως** θα έπρεπε να εκτιμήσει όσο το δυνατόν πιο ορθά την ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας, πράγμα το οποίο θα προσδιορίσει και την ετήσια συστηματική απόσβεσή της κατά τη διάρκεια της προσδιοριζόμενης ωφέλιμης ζωής και στο τέλος κάθε οικονομικού έτους να επανεξετάζει τη μέθοδο απόσβεσης.

Η περίοδος απόσβεσης θα πρέπει να αντανακλά την ορθή εκτίμηση της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας μελλοντικά οικονομικά οφέλη αναμένονται να εισρεύσουν στην επιχείρηση.

Αν υπάρξει μια ουσιώδης μεταβολή στον αναμενόμενο ρυθμό των οικονομικών ωφελειών από υπεραξία, η μέθοδος πρέπει να μεταβάλλεται για να αντανακλά την αλλαγή. Τέτοιες μεταβολές πρέπει να λογιστικοποιούνται ως μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων, σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «καθαρό κέρδος ή ζημία περιόδου, βασικά λάθη και μεταβολές στις λογιστικές αρχές», με προσαρμογή της χρέωσης της απόσβεσης για την τρέχουσα και τις μελλοντικές περιόδους. Το αποτέλεσμα της μεταβολής της λογιστικής εκτίμησης πρέπει να συμπεριληφθεί στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημιάς :

§ της χρήσης στην οποία έγινε η μεταβολή, αν η μεταβολή επιδρά μόνο στη χρήση, ή

§ της χρήσης στην οποία έγινε η μεταβολή και των μελλοντικών χρήσεων, αν η μεταβολή επιδρά και στις επόμενες χρήσεις.

Σημειώνεται ότι, όπως ήδη έχει αναφερθεί, το ΔΠΧΠ 3 σε αντίθεση με το ΔΛΠ 22, προβλέπει ότι η υπεραξία δεν θα πρέπει να αποσβένεται αλλά να εξετάζεται ετήσια ή και σε συχνότερο χρονικό διάστημα για τυχόν μείωση της αξίας της (**impairment test**).

4. Αποτίμηση του Goodwill

⇒ Κατά τη λογιστική μιας αγοράς, μπορεί να υπάρξουν συνθήκες κατά τις οποίες η υπεραξία αγοράς να μην αντανακλά μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που αναμένονται να εισρεύσουν στην αγοράστρια. Συνεπώς η **Alpha** Τράπεζα Πίστεως, θα έπρεπε να εξετάζει και να αποτιμά (**impairment test**) την υπεραξία στο κόστος μείον τις σωρευμένες ζημιές από μείωση της αξίας στοιχείων του Ενεργητικού, σε ετήσια βάση ή και σε συχνότερο χρονικό διάστημα για τυχόν μείωση της αξίας εάν υπάρχουν γεγονότα που υποδεικνύουν ενδείξεις ζημιάς (σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 «**Impairment of assets**») και να λογιστικοποιεί κάθε ζημία απομείωσης αναλόγως.

2^ο Στάδιο

Την **25/4/2000** ολοκληρώθηκε η συγχώνευση μεταξύ των δύο τραπεζών, με απορρόφηση της Ιονικής Τράπεζας από την **Alpha** Τράπεζας Πίστεως, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων **16** του Ν.2515/1997, **68** παρ **2**, **69** έως και **77** του Κ.Ν.2190/1920 και προέκυψε η νέα τράπεζα **Alpha Bank**. Οι μέτοχοι της Ιονικής **αντί μετρητών**, έλαβαν μετοχές της νέας τράπεζας με αναλογία **1,5/1**. Η συγχώνευση των δυο τραπεζών, πραγματοποιήθηκε με την επικαιροποιημένη ενοποίηση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, όπως αυτά εμφανίζονται στους οικείους ισολογισμούς τους με ημερομηνία **30** Σεπτεμβρίου **1999** (ο Ν.2515 δίνει το δικαίωμα αντί της εκτίμησης της από την Επιτροπή

Εμπειρογνωμόνων του άρθρου **9** να γίνει ενοποίηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των υπό συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως αυτά εμφανίζονται σε ισολογισμούς τους που συντάσσονται για το σκοπό αυτόν και μεταφέρονται ως στοιχεία του ισολογισμού του πιστωτικού ιδρύματος, απορροφώντας ή νέου) και τα στοιχεία της Ιονικής Τράπεζας μεταφέρθηκαν ως στοιχεία ισολογισμού της **Alpha** Τράπεζας Πιστεως. Οι μέτοχοι της Ιονικής έλαβαν μετοχές της νέας τράπεζας, ανταλλάσσοντας **1,5** κοινές ονομαστικές μετοχές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας **1.500** Δρχ. που κατείχαν στην Ιονική Τράπεζα, με **1** νεοεκδιδόμενη κοινή ονομαστική μετά ψήφου μετοχή της **Alpha Bank** ονομαστικής αξίας **1.564** Δρχ.

Λογιστική επίδραση της πράξης συγχώνευσης στις Οικονομικές Καταστάσεις της Alpha Bank

Αποτέλεσμα της συγχώνευσης των δύο τραπεζών ήταν η εμφάνιση της υπεραξίας των **238** δις. Δρχ. περίπου, στις **απλές** πλέον οικονομικές καταστάσεις της **Alpha Bank** κατά την **31/12/2000** και η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της με **7,9** δις Δρχ. που αφορά στην αναλογία του **1/20** και υπολογίστηκε από την ημερομηνία εγκρίσεως της σύμβασης συγχωνεύσεως.

Αντιμετώπιση με βάση το IAS 22 και το IFRS 3 για τον προσδιορισμό του πραγματικού Goodwill

Σύμφωνα με το **IAS 22** και το **IFRS 3**, μια αγορά μπορεί να προλαμβάνει περισσότερες από μια πράξεις ανταλλαγής. Όταν συμβαίνει αυτό κάθε πράξη αντιμετωπίζεται **ξεχωριστά** για το σκοπό προσδιορισμού της εύλογης αξίας της αγοράς. Δηλαδή με κάθε αγορά αποτιμώνται σε εύλογες αξίες τα στοιχεία του Ενεργητικού, οι Υποχρεώσεις και οι Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις στην ημερομηνία της τελευταίας αγοράς και προσδιορίζεται Υπεραξία.

1. Επαναπροσδιορισμός του Goodwill

⇒ Σύμφωνα με τα παραπάνω κατά τον επαναπροσδιορισμό των περιουσιακών στοιχείων κάθε αναπροσαρμογή που προκύπτει αντιμετωπίζεται ως αναπροσαρμογή και λογιστικοποιείται αναλόγως. Έτσι σε περίπτωση αναπροσαρμογής στοιχείου του Ενεργητικού ή Υποχρέωσης της Ιονικής Τράπεζας που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της υπεραξίας κατά το προηγούμενο στάδιο της εξαγοράς, θα έπρεπε να αναπροσαρμόσει το ποσό της υπεραξίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι η Τράπεζα Πίστωσης θα έπρεπε να διερευνήσει τις απαιτήσεις της Ιονικής Τράπεζας, ως προς τη βεβαιότητα της ασφαλούς εισπραχής τους και τη διαπίστωση πιθανών επισφαλών υπολοίπων και να συμπεριλάβει τις σχετικές προβλέψεις στον προσδιορισμό του **Goodwill**. Επίσης δεδομένης της κακής χρηματιστηριακής συγκυρίας του έτους **2000**, ένα άλλο στοιχείο που με βεβαιότητα χρήζει επανεκτίμησης είναι τα χρεόγραφα που η Ιονική Τράπεζα είχε στο χαρτοφυλάκιό της. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αναμένεται να μην έχουν ουσιώδη μεταβολή σε σχέση με την εκτίμηση της προηγούμενης χρήσης. Επίσης, θα μπορούσε να έχει διενεργηθεί μια αναλογιστική μελέτη για μελλοντικές υποχρεώσεις από προγράμματα συνταξιοδότησης που είχε αναλάβει η Ιονική Τράπεζα έναντι των εργαζομένων της (ΔΛΠ **19** και ΔΛΠ **26**). Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στο σχηματισμό πρόβλεψης, η οποία θα μείωνε τα Ίδια Κεφάλαια της Ιονικής Τράπεζας με άμεση συνέπεια την αύξηση του **Goodwill**.

2. Προσδιορισμός εύλογης αξίας των εκδοθέντων μετοχών

⇒ Η **Alpha** Τράπεζα Πίστωσης για το ποσό της συνολικής αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της Ιονικής Τράπεζας, που απόμεινε μετά την μείωση που προήλθε από την ακύρωση (λόγω συγχύσεως κατά τα άρθρα **16** και **75** παρ. **4** του Κ.Ν.2190/1920) των μετοχών της Ιονικής που κατείχε από το προηγούμενο στάδιο της εξαγοράς,

εξέδωσε **9.147.707** νέες κοινές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας **1.564** Δρχ. εκάστη, οι οποίες ανταλλάχθηκαν με τις μετοχές που κατείχαν οι μέτοχοι της Ιονικής Τράπεζας. Σύμφωνα με το **IAS 22** και το **IFRS 3**, τα διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα και άλλες αξίες που εκδίδονται από την αγοράστρια εταιρεία, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, που είναι η αγοραία τιμή τους κατά την ημερομηνία της πράξης ανταλλαγής, με την προϋπόθεση ότι δεν συντρέχουν ανώμαλες διακυμάνσεις ή στενότητες της αγοράς που καθιστούν την αγοραία τιμή αναξιόπιστο δείκτη.

Συνεπώς, σύμφωνα με τα παραπάνω η **Alpha Bank**, έπρεπε να απεικονίσει στις οικονομικές της καταστάσεις, την εύλογη αξία των χρεογράφων που εξέδωσε και αντάλλαξε και τη διαφορά της αξίας αυτής, μείον την λογιστική αξία των μετοχών της Ιονικής που ενσωμάτωσε στα βιβλία της, να την εμφανίσει σαν επιπλέον **Goodwill** στο Ενεργητικό. Στην προσπάθεια εκτίμησης και ποσοτικοποίησης της διαφοράς αυτής, με τα πραγματικά στοιχεία και τους όρους με βάση τους οποίους πραγματοποιήθηκε η εν λόγω συγχώνευση, προέκυψε το ακόλουθο **goodwill** ως εξής:

Τα Ίδια Κεφάλαια της Ιονικής Τράπεζας με βάση τον Ισολογισμό μετασχ/μού της **30/9/1999** ήταν **€ 87.088.126.000** δρχ.

Το Μετοχικό Κεφάλαιο με βάση τον Ισολογισμό μετασχ/μού της **30/9/1999** ήταν **€ 28.003.253** μετοχές * **1500** δρχ.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η **εσωτερική λογιστική αξία** της μετοχής της Ιονικής ήταν **€ 3.109,93** δρχ.

Η σχέση ανταλλαγής που προσδιορίστηκε ήταν $\Rightarrow$ **1,5 μετοχή της Ιονικής** (με εσωτερική λογιστική αξία $3.109,93 \cdot 1,5 = 4.664,90$), ανταλλάχτηκε με **1 μετοχή της Alpha Bank**.

Η Τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία της μετοχής της **Alpha Bank**, την **26/4/2000** (ημερομηνία επίσημης ανακοίνωσης της ανταλλαγής) ήταν $\Rightarrow$ **20.280** δρχ.

Ο αριθμός των μετοχών της **Alpha Bank**, που εκδόθηκαν προς ανταλλαγή των παλαιών μετοχών της Ιονικής, ήταν $\Rightarrow$ **9.147.707 μετοχές**.

Άρα το πραγματικό κόστος απόκτησης (**cost of acquisition**) ανέρχεται σε $\Rightarrow$ **9.147.707* 20.280 δρχ.= 185 δις δρχ.**

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι και στο δεύτερο στάδιο της συγχώνευσης, το αντίτιμο της εξαγοράς των μετοχών της Ιονικής Τράπεζας, ήταν μεγαλύτερο από την εσωτερική λογιστική αξία τους (με βάση την καθαρή θέση του ισολογισμού μετασχηματισμού). Ωστόσο η υπεραξία αυτή, λόγω των «δυνατοτήτων» που παρέχει η ελληνική νομοθεσία, δεν εμφανίστηκε στις οικονομικές καταστάσεις της **Alpha Bank**.

Προσδιοριζόμενο Goodwill βάσει IAS 22 = 9.147.707*(20.280 - 4.664,90) = 142 δις δρχ.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να επισημάνω ότι αν η συγχώνευση είχε λάβει χώρα μέσα στο έτος **1999** αντί για το έτος **2000** και είχε γίνει με την εφαρμογή των **IAS**, το **Goodwill** από την έκδοση των μετοχών σε εύλογες αξίες, που θα αναγνώριζε η **Alpha Bank** στις Οικονομικές της Καταστάσεις θα ήταν πολύ μεγαλύτερο, καθώς το έτος **1999** ήταν μια ιδιαίτερα ανοδική χρονιά για το ελληνικό χρηματιστήριο. Στην περίπτωση αυτή, το έτος **2000** που θα πραγματοποιούνταν η ετήσια αποτίμηση (**impairment test**) του **Goodwill**, θα προέκυπτε μείωση της αξίας του και άρα η **Alpha Bank** θα κατέγραφε μια ζημιά απευθείας στα αποτελέσματά της.

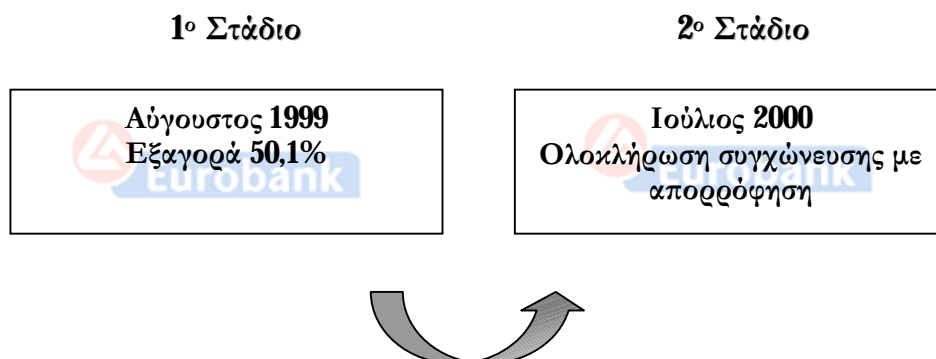
Ανακεφαλαίωση αναμορφώσεων – επιδράσεων με βάση τα IAS

Στον ακόλουθο πίνακα συνοψίζονται οι διαδικασίες και οι χειρισμοί που θα έπρεπε να ακολουθηθούν από την **Alpha Bank** σύμφωνα με το **IAS 22** και οι επιδράσεις που θα είχαν αυτές στα αποτελέσματα και την καθαρή θέση της εταιρείας. Δεδομένου ότι η βασικότερη ενέργεια που πρέπει να ακολουθείται σε κάθε επιχειρηματικό συνδυασμό είναι η αποτίμηση των αποκτηθέντων στοιχείων σε εύλογες αξίες, στα πλαίσια αυτής της μελέτης, οι επιδράσεις στα αποτελέσματα και την καθαρή θέση της εταιρείας, πέραν του **goodwill** που προσδιορίστηκε ανωτέρω, δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν.

Ακολουθούμενες αρχές	Αρχές με βάση το IAS 22	Επιδράσεις - Αναμορφώσεις
ΕΤΟΣ 1999		
<p>Ο προσδιορισμός του Goodwill από την πλευρά της Alpha Τράπεζας Πίστewος έγινε με βάση τις λογιστικές αξίες.</p>	<p>Αποτίμηση των αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων σε εύλογες αξίες.</p>	<p>Σε περίπτωση που η αποτίμηση σε εύλογες αξίες προέκυπτε μεγαλύτερη από τις λογιστικές, το Goodwill που θα εμφανίζονταν στις οικονομικές καταστάσεις θα ήταν μικρότερο. Αυτό συνεπάγεται μια ωφέλεια των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης της εταιρείας, καθώς η ετήσια απόσβεση της υπεραξίας θα ήταν μικρότερη.</p>
<p>Η Alpha Τράπεζα Πίστewος αποφάσισε να αποσβέσει το Goodwill σε 20 έτη, σύμφωνα με τη maximum ωφέλιμη ζωή που προβλέπει το ΔΛΠ 22.</p>	<p>Επανεξέταση της περιόδου απόσβεσης και της μεθόδου απόσβεσης στο τέλος κάθε οικονομικού έτους. Αν η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας είναι ουσιαστικά διαφορετική από προηγούμενες</p>	<p>Αν μετά τον επαναπροσδιορισμό, η ωφέλιμη ζωή εκτιμηθεί ότι είναι μεγαλύτερη από αυτή που αρχικά είχε προσδιοριστεί, αυτό συνεπάγεται μια ωφέλεια των αποτελεσμάτων και της καθαρής</p>

	<p>εκτιμήσεις, η περίοδος απόσβεσης πρέπει να μεταβάλλεται αναλόγως.</p>	<p>θέσης της εταιρείας, καθώς η ετήσια απόσβεση της υπεραξίας θα είναι πλέον μικρότερη. Το αντίθετο συμβαίνει αν η ωφέλιμη ζωή είναι μικρότερη, καθώς η απόσβεση της υπεραξίας επιμερίζεται πλέον σε λιγότερα έτη.</p>
<p>Η Alpha Τράπεζα Πίστewς δεν προέβη σε επανεκτίμηση του Goodwill.</p>	<p>Impairment Test</p>	<p>Στην περίπτωση που μετά την αποτίμηση των στοιχείων, που συνθέτουν την υπεραξία, προκύψει ότι θα πρέπει να είναι μικρότερη, αυτό συνεπάγεται μια επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης της εταιρείας, καθώς θα πρέπει να μεταφέρει τη ζημιά που προέκυψε από τη διαφορά της αρχικής και της επαναπροσδιοριζόμενης υπεραξίας, στα αποτελέσματά της.</p>
<p>ΕΤΟΣ 2000</p>		
<p>Η συγχώνευση των δυο τραπεζών, πραγματοποιήθηκε με την επικαιροποιημένη ενοποίηση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, όπως αυτά εμφανίζονται στους οικείους ισολογισμούς τους με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 1999. Η Alpha Τράπεζα</p>	<p>Κάθε πράξη επιχειρηματικού συνδυασμού αντιμετωπίζεται ξεχωριστά. Δηλαδή με κάθε αγορά αποτιμώνται σε εύλογες αξίες τα στοιχεία του Ενεργητικού, οι Υποχρεώσεις και οι Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις στην ημερομηνία της τελευταίας αγοράς.</p>	<p>Αν κατά την αποτίμηση των αποκτηθέντων στοιχείων της δεύτερης πράξης αγοράς, προκύψει μείωση της αξίας τους, αυτό θα οδηγήσει σε μια επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης ίση με τη ζημιά απομείωσης που θα προκύψει από τη μείωση του</p>

<p>Πίστεως δεν προέβη σε εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της Ιονικής Τράπεζας σε εύλογες αξίες.</p>		<p>Goodwill.</p>
<p>Η Alpha Τράπεζα Πίστεως για το ποσό της συνολικής αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποίησε, εξέδωσε 9.147.707 νέες κοινές μετά ψήφου μετοχές ονομαστικής αξίας 1.564 Δρχ. εκάστη</p>	<p>Τα διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα και άλλες αξίες που εκδίδονται από την αγοράστρια, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.</p>	<p>Αναγνώριση Goodwill στο Ενεργητικό το οποίο θα αντικατοπτρίζεται με μια διαφορά υπέρ το άρτιο στο Παθητικό. Αυτό θα οδηγήσει σε μια ωφέλεια της καθαρής θέσης κατά το ποσό της διαφοράς υπέρ το άρτιο, αλλά παράλληλα θα υπάρξει και μια επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης από την απόσβεση του νέου ποσού της υπεραξίας που αναγνωρίστηκε.</p>
<p>Για την επανεξέταση της περιόδου απόσβεσης και το impairment test ισχύουν για το έτος 2000, τα όσα προαναφέρθηκαν για το έτος 1999.</p>		

B. EFG Eurobank A.E. – Τράπεζα Εργασίας**1ο Στάδιο**

Στα μέσα του **1999** η **Eurobank** προχώρησε σε συνεργασία με τη **Deutsche Bank**, που ήδη κατείχε το **10%** των μετοχών της **Eurobank**, σε **επιθετική εξαγορά** της Τράπεζας Εργασίας προσφέροντας στους μετόχους της την ανταλλαγή των μετοχών τους σε αναλογία **1** μετοχή της Εργασίας έναντι **2,2** μετοχές της **Eurobank** συν **4.000** δρχ. (**11,74** ευρώ) μετρητά για κάθε μετοχή.

Στη διαδικασία παρέβη ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς που κατέθεσε δημόσια αντιπροσφορά για την απόκτηση του **50,1%** των μετοχών της Τράπεζας Εργασίας. Προσέφερε στις **9/7/99** για μια μετοχή της Εργασίας **3,75** μετοχές της Τράπεζας Πειραιώς και **15.000** δρχ. (**44** ευρώ). Το Δ.Σ. της τράπεζας Εργασίας έκρινε πιο συμφέρουσα την προσφορά της Πειραιώς και την εκτίμησή της αυτή κοινοποίησε στους μετόχους.

Η **Eurobank** υπέβαλλε νέα ελκυστική προσφορά για την απόκτηση του **50,1%** της **Εργασίας**. Στις **14/7/99** προσέφερε για μια μετοχή της Εργασίας **2,4** μετοχές της **Eurobank** συν **17.000** δρχ. (**44** ευρώ) μετρητά για κάθε μετοχή. Το Δ.Σ. της Τράπεζας Εργασίας επανασυνδέει τις σχέσεις του με τον όμιλο Λάτση και θεωρεί τη νέα προσφορά ως συμφέρουσα.

Μετά την εξέλιξη αυτή η Πειραιώς αποσύρεται ουσιαστικά από τη διαδικασία και η συμμετοχή της θεωρείται απλά τυπική. Στις **4/8/99** έληξε η περίοδος αποδοχής της δημόσιας προσφοράς. Προσφέρθηκαν μετοχές που μαζί με το

ποσοστό που κατείχε ήδη της Εργασίας η **Eurobank** αποκτούσε το **77,44%**. Επειδή, όμως, το Δ.Σ. του ΧΑΑ είχε περιορίσει τον έλεγχο στο **50,1%** η κατανομή έγινε ως εξής: κάθε μέτοχος ικανοποιήθηκε για τουλάχιστον **200** προσφερόμενες μετοχές της Εργασίας ενώ οι αιτήσεις για μετοχές άνω των **200** ικανοποιήθηκαν αναλογικά (**prorata**).

Το σύνολο των μετοχών της Εργασίας που απέκτησε, τελικά, η **Eurobank** ανήρχετο σε **12.025.000 μετοχές** με το οποίο αποκτήθηκε ο έλεγχος του **50,1%**.

Λογιστική Αντιμετώπιση της Τράπεζας **EFG Eurobank A.E.**

Η Τράπεζα **Eurobank** δεν περιέλαβε στην ενοποίηση της **31/12/1999**, την Τράπεζα Εργασίας, με αποτέλεσμα να μην εμφανιστεί **Goodwill** στον Ενοποιημένο Ισολογισμό της.

Αντιμετώπιση με βάση το **IAS 22** και το **IFRS 3** για τον προσδιορισμό του πραγματικού **Goodwill**

Η εξαγορά του **50,1%** των μετοχών της Τράπεζας Εργασίας εξομοιώνεται σύμφωνα με το ΔΛΠ **22** με αγορά, παρά με συνένωση συμφερόντων, καθώς είναι ξεκάθαρο ότι η Τράπεζα **Eurobank** είναι ο αγοραστής, δεδομένου ότι έδωσε μετρητά ως αντάλλαγμα για την απόκτηση χρηματοοικονομικών εργαλείων που εμπεριέχουν δικαιώματα ψήφου.

Σημειώνεται ότι με βάση το **IFRS 3**, δεν τίθεται θέμα προσδιορισμού της ενοποίησης των δύο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς σύμφωνα με αυτό, όλοι οι επιχειρηματικοί συνδυασμοί απεικονίζονται με τη μέθοδο της αγοράς.

Περαιτέρω, οι χειρισμοί που θα έπρεπε να ακολουθηθούν για την πραγματοποίηση του εν λόγω επιχειρηματικού συνδυασμού με βάση το **IAS 22** και το **IFRS 3**, είναι οι ακόλουθοι:

1. Συμμετοχή της Τράπεζας Εργασίας στην σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της **31/12/1999**

⇒ Σύμφωνα με το ΔΛΠ 27 “Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις και Λογιστική Επενδύσεων σε θυγατρικές”, μια εταιρεία πρέπει να περιλαμβάνει στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της, τις επιχειρήσεις (εγχώριες και ξένες) τις οποίες ελέγχει. Η σημαντικότερη απόδειξη **ελέγχου** είναι η άμεση ή έμμεση κατοχή του **>50%** των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης.

Άμεση συνέπεια της συμμετοχής της Τράπεζας Εργασίας στην σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της **31/12/1999**, θα είναι η εμφάνιση ενός ποσού υπεραξίας που θα προκύψει από την απάλειψη της συμμετοχής της **Eurobank** με το μερίδιό της στα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Τράπεζας Εργασίας, όπως προβλέπει το ΔΛΠ 22. Η εμφάνιση του **goodwill** είναι αναμενόμενη καθώς όπως είθισται στις περιπτώσεις των εξαγορών, ο αγοραστής πάντα πληρώνει ένα **premium** προεξοφλώντας τις θετικές του προσδοκίες για τις μελλοντικές εισροές που αναμένει ότι θα έχει από την εκάστοτε εξαγορά.

2. Προσδιορισμός των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων που αποκτήθηκαν σε **fair values**

⇒ Η αγορά των μετοχών της Τράπεζας Εργασίας από την Τράπεζα **Eurobank**, ισοδυναμεί με την αγορά των επιμέρους στοιχείων του Ενεργητικού, των Υποχρεώσεων και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων της. Τα παραπάνω στοιχεία θα πρέπει κατά την ημερομηνία αγοράς να αποτιμηθούν σε **εύλογες αξίες** είτε με το βασικό τρόπο χειρισμού

είτε με τον εναλλακτικό τρόπο χειρισμού, σύμφωνα με όσα προβλέπει το ΔΛΠ 22 και όπως αυτοί περιγράφηκαν στην παράγραφο 2.7.

Σημειώνεται ότι, όπως ήδη έχει αναφερθεί, το ΔΠΧΠ 3 σε αντίθεση με το ΔΛΠ 22 δεν παρέχει την ευχέρεια επιλογής μεταξύ δύο μεθόδων για την αποτίμηση και αναγνώριση των αποκτηθέντων στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων στον ενοποιημένο ισολογισμό. Αντίθετα συντάσσεται με τον εναλλακτικό τρόπο χειρισμού του ΔΛΠ 22, ορίζοντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού και οι υποχρεώσεις πρέπει να αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της αγοράς. Επίσης και τα δικαιώματα μειοψηφίας θα πρέπει υπολογίζονται στη βάση των εύλογων αξιών.

3. Προσδιορισμός του Goodwill

⇒ Η Τράπεζα **Eurobank** κατά την ημερομηνία της αγοράς, θα έπρεπε να αναγνωρίσει την υπεραξία που προέκυψε από την αγορά, ως ένα στοιχείο του ενεργητικού και να την απεικονίσει στο κόστος. Το κόστος αυτό θα ισούται με το πλεόνασμα του κόστους της αγοράς πάνω από το μερίδιο της Τράπεζας Εργασίας, στα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της.

Σημειώνεται ότι, όπως ήδη έχει αναφερθεί, στην περίπτωση που το κόστος της αγοράς είναι μικρότερο από το μερίδιο της Τράπεζας **Eurobank** στην καθαρή θέση της Τράπεζας Εργασίας, τότε η Τράπεζα **Eurobank**, θα πρέπει να υπολογίσει ξανά το κόστος της αγοράς, τα στοιχεία του ενεργητικού, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της αγοραζόμενης και να αναγνωρίσει απ' ευθείας στα αποτελέσματα της χρήσης ως έσοδο, οποιοδήποτε πλεόνασμα παρέμεινε μετά τον επανυπολογισμό.

4. Εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής και απόσβεση του **Goodwill**

⇒ Μετά τον προσδιορισμό και την αναγνώριση του **Goodwill**, η Τράπεζα **Eurobank** θα έπρεπε να εκτιμήσει όσο το δυνατόν πιο ορθά την ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας, πράγμα το οποίο θα προσδιορίσει και την ετήσια συστηματική απόσβεσή της κατά τη διάρκεια της προσδιοριζόμενης ωφέλιμης ζωής και στο τέλος κάθε οικονομικού έτους να επανεξετάζει τη μέθοδο απόσβεσης.

Η περίοδος απόσβεσης θα πρέπει να αντανακλά την ορθή εκτίμηση της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας μελλοντικά οικονομικά οφέλη αναμένονται να εισρεύσουν στην επιχείρηση.

Αν υπάρξει μια ουσιώδης μεταβολή στον αναμενόμενο ρυθμό των οικονομικών ωφελειών από υπεραξία, η μέθοδος πρέπει να μεταβάλλεται για να αντανακλά την αλλαγή. Τέτοιες μεταβολές πρέπει να λογιστικοποιούνται ως μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων, σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «καθαρό κέρδος ή ζημία περιόδου, βασικά λάθη και μεταβολές στις λογιστικές αρχές», με προσαρμογή της χρέωσης της απόσβεσης για την τρέχουσα και τις μελλοντικές περιόδους. Το αποτέλεσμα της μεταβολής της λογιστικής εκτίμησης πρέπει να συμπεριληφθεί στον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους ή ζημιάς :

- § της χρήσης στην οποία έγινε η μεταβολή, αν η μεταβολή επιδρά μόνο στη χρήση, ή
- § της χρήσης στην οποία έγινε η μεταβολή και των μελλοντικών χρήσεων, αν η μεταβολή επιδρά και στις επόμενες χρήσεις.

Σημειώνεται ότι, όπως ήδη έχει αναφερθεί, το ΔΠΧΠ 3 σε αντίθεση με το ΔΛΠ 22, προβλέπει ότι η υπεραξία δεν θα πρέπει να αποσβένεται αλλά να εξετάζεται ετήσια ή και σε συχνότερο χρονικό διάστημα για τυχόν μείωση της αξίας της (**impairment test**).

5. Αποτίμηση του Goodwill

⇒ Κατά τη λογιστική μιας αγοράς, μπορεί να υπάρξουν συνθήκες κατά τις οποίες η υπεραξία αγοράς να μην αντανακλά μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που αναμένονται να εισρεύσουν στην αγοράστρια. Συνεπώς η Τράπεζα **Eurobank**, θα έπρεπε να εξετάζει και να αποτιμά (**impairment test**) την υπεραξία στο κόστος μείον τις σωρευμένες ζημιές από μείωση της αξίας στοιχείων του Ενεργητικού, σε ετήσια βάση ή και σε συχνότερο χρονικό διάστημα για τυχόν μείωση της αξίας εάν υπάρχουν γεγονότα που υποδεικνύουν ενδείξεις ζημιάς (σύμφωνα με το ΔΛΠ **36 «Impairment of assets»**) και να λογιστικοποιεί κάθε ζημία απομείωσης αναλόγως.

2ο Στάδιο

Η συγχώνευση των δύο τραπεζών ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του **2000**. Η συγχώνευση έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου **16** του Ν.2515/1997 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων **69** του Κ.Ν.2190/1920, με τη συνένωση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, όπως αυτά εμφανίζονταν στους οικείους ισολογισμούς μετασχηματισμού τους με ημερομηνία **31** Δεκεμβρίου **1999**, και τα στοιχεία της Τράπεζας Εργασίας μεταφέρθηκαν ως στοιχεία ισολογισμού της Τράπεζας **Eurobank**. Το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας **EFG Eurobank Ergasias** μετά τη συγχώνευση ανήλθε στο ποσό των δρχ. **191.224.885.900** και διαιρείται σε **224.970.454** ονομαστικές μετοχές όλες κοινές με ψήφο, ονομαστικής αξίας δρχ. **850** η κάθε μία.

Το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου που αναλογεί στους παλαιούς μετόχους της Τράπεζας **EFG Eurobank A.E.** είναι δρχ. **112.981.642.150** ενώ το υπόλοιπο ποσό δρχ. **78.243.243.750** αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας Εργασίας Α.Ε.

Με βάση τη σχέση της αξίας των δύο τραπεζών, η σχέση ανταλλαγής που προσδιορίστηκε ως δίκαια και λογική ήταν η ακόλουθη :

- § κάθε μια από τις παλαιές μετοχές της Τράπεζας **EFG Eurobank** θα αντιστοιχεί προς μια **(1)** νέα μετοχή
- § κάθε μια από τις παλαιές μετοχές της Τράπεζας Εργασίας θα αντιστοιχεί προς **0,75** μιας νέας μετοχής

Αντιμετώπιση με βάση το **IAS 22** και το **IFRS 3** για τον προσδιορισμό του πραγματικού **Goodwill**

Σύμφωνα με το **IAS 22** και το **IFRS 3**, μια αγορά μπορεί να προλαμβάνει περισσότερες από μια πράξεις ανταλλαγής. Όταν συμβαίνει αυτό κάθε πράξη αντιμετωπίζεται **ξεχωριστά** για το σκοπό προσδιορισμού της εύλογης αξίας της αγοράς. Δηλαδή με κάθε αγορά αποτιμώνται σε εύλογες αξίες τα στοιχεία του Ενεργητικού, οι Υποχρεώσεις και οι Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις στην ημερομηνία της τελευταίας αγοράς και προσδιορίζεται Υπεραξία.

1. Επαναπροσδιορισμός του **Goodwill**

- ⇒ Σύμφωνα με τα παραπάνω κατά τον επαναπροσδιορισμό των περιουσιακών στοιχείων κάθε αναπροσαρμογή που προκύπτει αντιμετωπίζεται ως αναπροσαρμογή και λογιστικοποιείται αναλόγως. Έτσι σε περίπτωση αναπροσαρμογής στοιχείου του Ενεργητικού ή Υποχρέωσης της Τράπεζας Εργασίας, που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της υπεραξίας κατά το προηγούμενο στάδιο της εξαγοράς, θα έπρεπε να αναπροσαρμόσει το ποσό της υπεραξίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι η Τράπεζα **Eurobank** θα έπρεπε να διερευνήσει τις απαιτήσεις της Τράπεζας Εργασίας, ως προς τη βεβαιότητα της ασφαλούς είσπραξής τους και τη διαπίστωση πιθανών επισφαλών υπολοίπων και να συμπεριλάβει τις σχετικές προβλέψεις στον προσδιορισμό του **Goodwill**. Επίσης, δεδομένης της κακής χρηματιστηριακής συγκυρίας του έτους **2000**, ένα άλλο στοιχείο που με βεβαιότητα χρήζει επανεκτίμησης είναι τα χρεόγραφα που η Τράπεζα Εργασίας είχε στο χαρτοφυλάκιό της. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία

αναμένεται να μην έχουν ουσιώδη μεταβολή σε σχέση με την εκτίμηση της προηγούμενης χρήσης. Επίσης, θα μπορούσε να έχει διενεργηθεί μια αναλογιστική μελέτη για μελλοντικές υποχρεώσεις από προγράμματα συνταξιοδότησης που είχε αναλάβει η Τράπεζα Εργασίας έναντι των εργαζομένων της (ΔΛΠ 19 και ΔΛΠ 26). Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στο σχηματισμό πρόβλεψης, η οποία θα μείωνε τα Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας Εργασίας, με άμεση συνέπεια την αύξηση του **Goodwill**.

2. Προσδιορισμός εύλογης αξίας των εκδοθέντων μετοχών

⇒ Η Τράπεζα **EFG Eurobank** κατά την ολοκλήρωση της συγχώνευσης εξέδωσε **224.970.454** κοινές μετοχές της Τράπεζας **EFG Eurobank** Εργασίας Α.Ε., ονομαστικής αξίας **850** Δρχ. εκάστη και διένειμε **1** νέα μετοχή για κάθε παλαιά της **EFG Eurobank** και **0,75** νέας μετοχής για κάθε παλαιά της Εργασίας. Σύμφωνα με το **IAS 22** και το **IFRS 3**, τα διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα και άλλες αξίες που εκδίδονται από την αγοράστρια εταιρεία, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, που είναι η αγοραία τιμή τους κατά την ημερομηνία της πράξης ανταλλαγής, με την προϋπόθεση ότι δεν συντρέχουν ανώμαλες διακυμάνσεις ή στενότητες της αγοράς που καθιστούν την αγοραία τιμή αναξιόπιστο δείκτη.

Συνεπώς, σύμφωνα με τα παραπάνω η **EFG Eurobank Ergasias**, έπρεπε να απεικονίσει στις οικονομικές της καταστάσεις, την εύλογη αξία των χρεογράφων που εξέδωσε και αντάλλαξε και τη διαφορά της αξίας αυτής, μείον την λογιστική αξία των μετοχών της Τράπεζας Εργασίας που ενσωμάτωσε στα βιβλία της, να την εμφανίσει σαν επιπλέον **Goodwill** στο Ενεργητικό. Στην προσπάθεια εκτίμησης και ποσοτικοποίησης της διαφοράς αυτής, με τα πραγματικά στοιχεία και τους όρους με βάση τους οποίους πραγματοποιήθηκε η εν λόγω συγχώνευση, προέκυψε το ακόλουθο **goodwill** ως εξής:

Τα Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας Εργασίας με βάση τον Ισολογισμό μετασχ/μού της **31/12/1999**, πλέον τις αυξήσεις του Μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της **27/1/2000** ήταν **₯ 287.883.500.000,00** δρχ.

Το Μετοχικό Κεφάλαιο με βάση τον Ισολογισμό μετασχ/μού της **31/12/1999** πλέον τις αυξήσεις του Μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της **27/1/2000** ήταν **₯ 122.734.500** μετοχές * **1000** δρχ.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η εσωτερική λογιστική αξία της μετοχής της Τράπεζας Εργασίας ήταν **₯ 2.345,58** δρχ.

Η σχέση ανταλλαγής που προσδιορίστηκε ανάμεσα στην αξία της Τράπεζας Εργασίας Α.Ε. και την αξία της Τράπεζας **EFG Eurobank** Α.Ε. ήταν $\Rightarrow$ **1 μετοχή της Τράπεζας Εργασίας** (με εσωτερική λογιστική αξία $2.345,58 * 1,33 = 3.119,62$), ανταλλάχθηκε με **0,75 μετοχή της EFG Eurobank Ergasias** Α.Ε.

Η Τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία της μετοχής της, την **13/9/2000** (την επόμενη ημέρα πραγματοποιήθηκε η έναρξη διαπραγμάτευσης των νέων μετοχών) ήταν $\Rightarrow$ **7.428,35** δρχ.

Ο αριθμός των μετοχών της **EFG Eurobank Ergasias** Α.Ε., που αναλογεί στους μετόχους της Τράπεζας Εργασίας Α.Ε., ήταν $\Rightarrow$ **92.050.875** μετοχές.

Άρα το πραγματικό κόστος απόκτησης (**cost of acquisition**) ανέρχεται σε $\Rightarrow$ $7.428,35 * 92.050.875$ δρχ. = **683.786.117.306,25** δις δρχ.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι και στο δεύτερο στάδιο της συγχώνευσης, το αντίτιμο της εξαγοράς των μετοχών της Τράπεζας Εργασίας, ήταν μεγαλύτερο από την εσωτερική λογιστική αξία τους (με βάση την καθαρή θέση του ισολογισμού μετασχηματισμού). Ωστόσο η υπεραξία αυτή, λόγω των

«δυνατοτήτων» που παρέχει η ελληνική νομοθεσία, δεν εμφανίστηκε στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Eurobank.

Προσδιοριζόμενο Goodwill βάσει IAS 22 = $92.050.875 * (7.428,35 - 3.119,62) = 396$ δις δρχ.

Ανακεφαλαίωση αναμορφώσεων – επιδράσεων με βάση τα IAS

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται οι διαδικασίες και οι χειρισμοί που θα έπρεπε συμπληρωματικά να ακολουθηθούν εάν η **EFG Eurobank Ergasias** εφαρμόζε το **IAS 22** και οι επιδράσεις που θα είχαν αυτές στα αποτελέσματα και την καθαρή θέση της εταιρείας. Δεδομένου ότι η βασικότερη ενέργεια που πρέπει να ακολουθείται σε κάθε επιχειρηματικό συνδυασμό είναι η αποτίμηση των αποκτηθέντων στοιχείων σε εύλογες αξίες, στα πλαίσια αυτής της μελέτης, οι επιδράσεις στα αποτελέσματα και την καθαρή θέση της εταιρείας, πέραν του **goodwill** που προσδιορίστηκε ανωτέρω, δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν.

Ακολουθούμενες αρχές	Αρχές με βάση το IAS 22	Επιδράσεις - Αναμορφώσεις
ΕΤΟΣ 1999		
<p>Η Τράπεζα EFG Eurobank δεν περιέλαβε στον Ενοποιημένο Ισολογισμό της 31/12/1999 την Τράπεζα Εργασίας</p>	<p>Μια εταιρεία πρέπει να περιλαμβάνει στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της, τις επιχειρήσεις (εγχώριες και ξένες) τις οποίες ελέγχει. Η σημαντικότερη απόδειξη ελέγχου είναι η άμεση ή έμμεση κατοχή του >50% των δικαιωμάτων ψήφου μιας επιχείρησης.</p>	<p>Η συμμετοχή της Τράπεζας Εργασίας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας EFG Eurobank θα προοαλούσε τη δημιουργία Goodwill, με ταυτόχρονη επιβάρυνση των ενοποιημένων αποτελεσμάτων και της ενοποιημένης καθαρής θέσης, με την αναλογία απόσβεσης του 1/20 της αξίας του.</p>
	<p>Κατά την πράξη εξαγοράς και του προσδιορισμού της υπεραξίας, η απορροφώσα εταιρεία οφείλει να προβεί σε αποτίμηση των αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων σε εύλογες αξίες.</p>	<p>Σε περίπτωση που η αποτίμηση σε εύλογες αξίες προέκυπτε μεγαλύτερη από τις λογιστικές, το Goodwill που θα προσδιόριζε η Τράπεζα EFG Eurobank θα ήταν μικρότερο.</p>

		Αυτό συνεπάγεται μια ωφέλεια των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης της εταιρείας, καθώς η ετήσια απόσβεση της υπεραξίας θα ήταν μικρότερη.
	Επανεξέταση της περιόδου απόσβεσης και της μεθόδου απόσβεσης στο τέλος κάθε οικονομικού έτους. Αν η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή της υπεραξίας είναι ουσιαστικά διαφορετική από προηγούμενες εκτιμήσεις, η περίοδος απόσβεσης πρέπει να μεταβάλλεται αναλόγως.	Αν μετά τον επαναπροσδιορισμό, η ωφέλιμη ζωή εκτιμηθεί ότι είναι μεγαλύτερη από αυτή που αρχικά είχε προσδιοριστεί, αυτό συνεπάγεται μια ωφέλεια των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης της εταιρείας, καθώς η ετήσια απόσβεση της υπεραξίας θα είναι πλέον μικρότερη. Το αντίθετο συμβαίνει αν η ωφέλιμη ζωή είναι μικρότερη, καθώς η απόσβεση της υπεραξίας επιμερίζεται πλέον σε λιγότερα έτη.
	Impairment Test	Στην περίπτωση που μετά την αποτίμηση των στοιχείων, που συνθέτουν την υπεραξία, προκύψει ότι θα πρέπει να είναι μικρότερη, αυτό συνεπάγεται μια επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης της εταιρείας, καθώς θα πρέπει να μεταφέρει τη ζημιά που προέκυψε από τη διαφορά της αρχικής και της επαναπροσδιοριζόμενης υπεραξίας, στα αποτελέσματά της.

ΕΤΟΣ 2000		
<p>Η συγχώνευση των δυο τραπεζών, πραγματοποιήθηκε με την επικαιροποιημένη ενοποίηση των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, όπως αυτά εμφανίζονται στους οικείους ισολογισμούς τους με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 1999. Η Τράπεζα EFG Eurobank δεν προέβη σε εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας Εργασίας σε εύλογες αξίες.</p>	<p>Κάθε πράξη επιχειρηματικού συνδυασμού αντιμετωπίζεται ξεχωριστά. Δηλαδή με κάθε αγορά αποτιμώνται σε εύλογες αξίες τα στοιχεία του Ενεργητικού, οι Υποχρεώσεις και οι Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις στην ημερομηνία της τελευταίας αγοράς.</p>	<p>Αν κατά την αποτίμηση των αποκτηθέντων στοιχείων της δεύτερης πράξης αγοράς, προκύψει μείωση της αξίας τους, αυτό θα οδηγήσει σε μια επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης ίση με τη ζημιά απομείωσης που θα προκύψει από τη μείωση του Goodwill.</p>
<p>Η Τράπεζα EFG Eurobank εξέδωσε 224.970.454 κοινές μετοχές της Τράπεζας EFG Eurobank Εργασίας Α.Ε., ονομαστικής αξίας 850 Δρχ. εκάστη</p>	<p>Τα διαπραγματεύσιμα χρεόγραφα και άλλες αξίες που εκδίδονται από την αγοράστρια, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.</p>	<p>Αναγνώριση Goodwill στο Ενεργητικό το οποίο θα αντικατοπτρίζεται με μια διαφορά υπέρ το άρτιο στο Παθητικό. Αυτό θα οδηγήσει σε μια ωφέλεια της καθαρής θέσης κατά το ποσό της διαφοράς υπέρ το άρτιο, αλλά παράλληλα θα υπάρξει και μια επιβάρυνση των αποτελεσμάτων και της καθαρής θέσης από την απόσβεση του νέου ποσού της υπεραξίας που αναγνωρίστηκε.</p>
<p>Για την επανεξέταση της περιόδου απόσβεσης και το impairment test ισχύουν για το έτος 2000, τα όσα προαναφέρθηκαν για το έτος 1999.</p>		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

---

1. **BARRY J. EPSTEIN and ABBAS ALI MIRZA “Interpretation and Application of IAS” 2002**
2. **DAVID CAIRNS “Applying International Accounting Standards” (3rd Edition)**
3. **EMMANΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΛΗΣ “Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα”, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη**
4. **Δρ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ – ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΒΡΟΥΣΤΟΥΡΗΣ “Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα & Διερμηνείες”, Εκδόσεις Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών**
5. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΑΛΑΣ “Ειδικές Διατάξεις Ν.2190/1920 & Ν.3190/55 και Μετατροπή – Συγχώνευση – Διάσπαση – Απόσχιση Κλάδου”**
6. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΤΡΑΥΛΟΣ “Συγχωνεύσεις και Εξαγορές Επιχειρήσεων”**
7. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ “Σημειώσεις μαθήματος Συγχωνεύσεις και Εξαγορές”, Μάρτιος 2004**
8. **Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 2, Εκδόσεις Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών**
9. **Περιοδικό Λογιστής, τεύχος 589 Απρίλιος 2004, τεύχος 590 Μάιος 2004, τεύχος 563 Φεβρουάριος 2002, τεύχος 562 Ιανουάριος 2002**
10. **Ενημερωτικό Δελτίο Συγχώνευσης ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΙΣΤΕΩΣ – ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ**
11. **Ενημερωτικό Δελτίο Συγχώνευσης ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕFG EUROBANK – ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**